

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 193

ALKOHOLSTATISTIKK

1953

Alcohol Statistics 1953

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO 1955

Norges offisielle statistikk, rekke XI.

Norway's Official Statistics, series XI.

Rekke XI.

Trykt 1954.

- Nr. 152. Økonomisk utsyn over året 1953. *Economic survey.*
- 153. Folketellingen 1. desember 1950. VII. Trossamfunn. *Population census December 1, 1950. VII. Religious denominations.*
- 154. Skogstatistikk 1952. *Forestry statistics.*
- 155. Folketellingen i Norge 3. desember 1946. VI. Yrkesstatistikk. *Recensement du 3 décembre 1946. VI. Statistique de professions.*
- 156. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1951. *Medical statistical report.*
- 157. Husholdningsregnskaper for høyere funksjonærer april 1952—mars 1953. *Family budget studies for salaried employees in the higher income groups.*
- 158. Skattestatistikk 1951—52. *Tax statistics.*
- 159. Telegrafverket 1952—53. *Télégraphes et téléphones de l'Etat.*
- 160. Syketrygden 1951. *Assurance-maladie nationale.*
- 161. Norges private aksjebanker og sparebanker 1952. *Commercial and savings banks in Norway.*
- 162. Norges bergverksdrift 1952. *Norway's mining industry.*
- 163. Lønnsstatistikk 1952. *Wage statistics.*
- 164. Skolestatistikk 1951—52. *Statistics on education.*
- 165. Forsikringselskaper 1952. *Sociétés d'assurances.*
- 166. Veterinærvesenet 1951. *Service vétérinaire.*
- 167. Skogavvirking 1949/50—1951/52. *Roundwood cut.*
- 168. Norges postverk 1953. *Statistique postale.*
- 169. Skattestatistikk 1952—53. *Tax statistics.*
- 170. Skolestatistikk 1950—51. *Instruction publique.*
- 171. Folkemengden i herreder og byer 1. januar 1953. *Population in rural districts and towns.*
- 172. Fengselsstyrets årbok 1931—1950. *Report of the prison administration.*
- 173. Norges handel 1952. Del I. *Foreign trade of Norway. Part I.*
- 174. Norges jernbaner 1950—51. *Chemins de fer norvégiens.*
- 175. Norges industri 1952. *Industrial production statistics.*
- 176. Jordbruksstatistikk 1953. *Agricultural statistics.*
- 177. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m. v. 1953. *Municipal debt and cash balance etc.*
- 178. Kriminalstatistikk 1951 og 1952. *Criminal statistics.*
- 179. Statistikk over landssvik 1940—1945. *Statistics on treason and collaboration.*
- 180. Stortingsvalget 1953. *Storting elections.*
- 181. Meieribruket i Noreg 1952. *Norway's dairy industry.*
- 182. Dødelighetstabeller 1946—1950. *Life tables according to the mortality experiences.*
- 183. Statistisk årbok 1954. *Statistical yearbook of Norway.*
- 184. Sinnssykehusenes virksomhet 1952. *Hospitals for mental disease.*
- 185. Nasjonalregnskap 1938 og 1948—1953. *National accounts.*
- 186. Fagskolestatistikk 1950—51 og 1951—52. *Ecoles professionnelles.*
- 187. Norges elektrisitetsverker 1951. *Electricity plants.*
- 188. Norges handel 1952. Del II. *Foreign trade of Norway. Part II.*
- 189. Lønnsstatistikk 1953. *Wage statistics.*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 193

ALKOHOLSTATISTIKK

1953

Alcohol Statistics 1953

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1955

Tidligere utkommet:

Alkoholstatistikk I og II. Forbruk av brændevin, vin og øl i Norge 1814—1909 V nr. 124, 1908—1911 V nr. 199.

Alkoholstatistikk III. Drukkenskapsarrestationer i Norge 1896—1912 VI nr. 63.

Drukkenskapsforseelser 1913—1915 VI nr. 78, 1916—1917 VI nr. 143.

Alkoholstatistikk 1918—1919 VI nr. 190, 1920—1921 VII nr. 62, 1922—1923 VII nr. 129, 1924—1925 VII nr. 196, 1926—1927 VIII nr. 71, 1928—1929 VIII nr. 124, 1946 X nr. 145, 1947—1948 X nr. 192, 1949—1950 XI nr. 66, 1951—1952 XI nr. 137.

Forbudsavstemningen 18. oktober 1926 VIII nr. 14.

Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken er for årene 1930—1945 trykt i Statistisk årbok og Statistiske meddelelser.

Forord.

Alkoholstatistikken for 1953 har stort sett samme omfang som i tidligere år. En del tilleggsopplysninger er samlet inn, og det er foretatt noen nye beregninger. Både teksten og tabellene er imidlertid omarbeidd for å få en mer systematisk og planmessig framstilling. Det som nå har fått en helt ny form er særlig avsnittene om tilvirking, innførsel, utførsel og forbruk av alkohol, alkoholprisene, forbrukernes utgifter og statens inntekter av alkoholomsetningen.

Alkoholstatistikken vil heretter komme årlig, ikke som hittil hvert annet år. Samtidig vil offentliggjøringen av enkelte avsnitt av alkoholstatistikken i Statistiske meldinger bli sløyfet.

Omarbeidingen av statistikken er utført av sekretær Idar Møglestue som også har skrevet teksten.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 29. november 1954.

Kaare Petersen

Signy Arctander

Innhold.

Oversikt.	Side.
Innledning	11
Tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl.....	12
Priser og avgifter på brennevin, vin og øl	14
Brennevinsprisene	14
Vinprisene	15
Ølprisene	16
Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl	18
Byer og herreder med brennevins-, vin- og ølhandel	18
Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl	23
Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl	24
Alkohol til teknisk og medisinsk bruk	24
Forbruket av alkoholholdige drikkevarer	24
Den tilgjengelige alkoholemengde og hvorledes den blir disponert	29
Forbrukernes utgifter til innkjøp av brennevin, vin og øl og statens inntekter av alkoholomsetningen	30
Forseelser mot rusdrikklovene	31
Drukkenskapsforseelser	35
Drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder	35
Drukkenskapsforseelser med arrestasjon og forseelser begått av kvinner....	36
Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere	37
Drukkenskapsforseelser i de ulike måneder	38
Drukkenskapsforseelsene sett i sammenheng med forbruket av brennevin, vin og øl	39
Den offentlige alkoholistforsorg	40
Sammendrag på engelsk	46

Tabeller.

I. Tilvirking av sprit, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953	50
II. Innførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953..	50
III. Utførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953..	50
IV. Tallet på byer med bevillinger til handel med ulike slag rusdrikk i 1952 og 1953	51
V. Tallet på herreder med bevillinger til handel med ulike slag rusdrikk i 1952 og 1953	51
VI. Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i byene i 1953	52
VII. Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl i bygdene i 1953....	53

VIII. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1951—1953	53
IX. Forbruket av brennevin og A/S Vinmonopolets samlede salg av brennevin i 1937—1939 og 1945—1953.....	54
X. Forbruket av vin og A/S Vinmonopolets samlede vinsalg i 1937—1939 og 1945—1953	54
XI. Forbruket av øl i 1937—1939 og 1945—1953	55
XII. Forbruket av brennevin, vin og øl pr. innbygger i 1937—1939 og 1945—1953	55
XIII. Forbruket av brennevin, vin og øl i de enkelte måneder i 1953....	56
XIV. Anslått forbruk pr. innbygger av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler 1950—1953	56
XV. Forbrukernes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i 1937—1939 og 1945—1953	57
XVI. Forbrukernes utgifter til brennevin, vin og øl i 1937—1939 og 1945—1953	57
XVII. Statens alkoholinntekter i 1950—1953, fordelt på de ulike avgifter	58
XXVIII. Statens alkoholinntekter i 1937—1939 og 1945—1953	58
XIX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovforsøelser i 1937—1939 og 1945—1953	59
XX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>hjemmebrenning</i> i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	60
XXI. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>smugling</i> av rusdrikk i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	61
XXII. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>ulovlig salg og annen innenlandsk omsetning</i> av rusdrikk i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	62
XXIII. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>ulovlig omgang med denaturert sprit</i> i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	63
XXIV. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>ulovlige drikke- lag</i> i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	64
XXV. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for <i>ulovlig fortøring av medbrakt brennevin, ulovlig skjenking, ulovlig fortøring i foreninger o. l. og reseptmisbruk</i> i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953	65
XXVI. Drukkenskapsforsøelser i de enkelte byer i 1950—1953	66
XXVII. Drukkenskapsforsøelser i bygdene i 1950—1953, fylkesvise oppgaver	67
XXVIII. Drukkenskapsforsøelser i de enkelte byer i 1952 og 1953. Tallet på forsøelser med arrestasjon, forsøelser begått av utenbysboende og forsøelser begått av menn og kvinner	68
XXIX. Drukkenskapsforsøelser i bygdene i 1952 og 1953. Fylkesvise oppgaver over tallet på forsøelser med arrestasjon, forsøelser begått av utenbygdsboende og forsøelser begått av menn og kvinner.....	70
XXX. Drukkenskapsforsøelser begått av utenbys(-bygds)-boende i 1948—1953	70
XXXI. Drukkenskapsforsøelser begått av kvinner i prosent av alle forsøelser 1946—1953	70
XXXII. Drukkenskapsforsøelser <i>pr. 1 000 innbyggere</i> i de enkelte byer i 1950—1953	71

	Side.
XXXIII. Drukkenskapsforseelser <i>pr. 1 000 innbyggere</i> i bygdene fylkesvis i 1950—1953	72
XXXIV. Drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder i 1937—1939 og 1945—1953	73
XXXV. Drukkenskapsforseelser i byene og bygdene i <i>hver måned</i> 1950—1953	73
XXXVI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 2-måneders perioder 1952 og 1953	74
XXXVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1952 og 1953. Fylkesvise oppgaver for 2-måneders perioder	75
XXXVIII. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene fordelt etter hvem anmodningene om inngrep kom fra 1946—1953	76
XXXIX. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene fordelt etter behandlingsmåten 1946—1953	76

Contents.

General survey.	Page.
Introduction	11
Production, imports, exports and stocks of spirits, wines and beer	12
Prices and excise duties on spirits, wines and beer	14
Spirits prices	14
Wine prices	15
Beer prices	16
Licences for sale and retailing of spirits, wines and beer	18
Towns and rural districts with trade in different kinds of alcoholic beverages	18
Number of establishments for sale and retailing of spirits, wines and beer..	23
Consumption of spirits, wines and beer	24
Alcohol for technical and medicinal use	24
Consumption of alcoholic beverages	24
Quantity of alcohol available and manner of its disposal	29
Consumers' expenditure on the purchase of spirits, wines and beer. Govern- ment income from the sale of alcohol	30
Illegal distillation, smuggling, illegal sale, etc. of spirits	31
Drunkenness	35
Cases of drunkenness in the kingdom, towns and rural districts	35
Cases of drunkenness involving arrest, and offences committed by women..	36
Cases of drunkenness per 1,000 inhabitants	37
Cases of drunkenness in the different months of the year	38
The cases of drunkenness taken in association with the consumption of spirits, wines and beer	39
Care of alcoholics by the public authorities	40
Summary	46

Tables.

I. Production of spirits, wines and beer 1937—1939 and 1945—1953..	50
II. Imports of spirits, wines and beer 1937—1939 and 1945—1953....	50
III. Exports of spirits, wines and beer 1937—1939 and 1945—1953....	50
IV. Number of towns with licences for trading in different kinds of alcoholic beverages in 1952 and 1953	51
V. Number of rural municipalities with licences for trading in different kinds of alcoholic beverages in 1952 and 1953	51
VI. Number of establishments for the sale in bottle and serving of spirits, wines and beer in 1953, in the towns	52
VII. Number of establishments for the sale in bottle and serving of spirits, wines and beer in 1953, in the rural districts	53

	Page.
VIII. Consumption of spirits and wines for technical and medicinal purposes	53
IX. Consumption of spirits and the Wine Monopoly's total sales of spirits in 1937—1939 and 1945—1953	54
X. Consumption of wines and the Wine Monopoly's total sales of wines in 1937—1939 and 1945—1953	54
XI. Consumption of beer in 1937—1939 and 1945—1953	55
XII. Consumption of spirits, wines and beer per capita in 1937—1939 and 1945—1953	55
XIII. Consumption of spirits, wines and beer in the different months of 1953	56
XIV. Estimated consumption per capita of spirits, wines and beer in 3 principal parts of the country 1950—1953	56
XV. Consumers' average expenditure per litre of spirits, wines and beer in 1937—1939 and 1945—1953	57
XVI. Consumers' expenditure on spirits, wines and beer in 1937—1939 and 1945—1953	57
XVII. Government income from sale of alcoholic beverages in 1950—1953, tabulated according to the different excise duties	58
XVIII. Government income from the sale of alcoholic beverages in 1937—1939 and 1945—1953	58
XIX. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in 1937—1939 and 1945—1953	59
XX. Number of accepted fines and final sentences awarded for <i>illicit distillation</i> in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	60
XXI. Number of accepted fines and final sentences awarded for the <i>smuggling</i> of intoxicants in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	61
XXII. Number of accepted fines and final sentences awarded for <i>illegal purchase, sale and other forms of domestic trading in intoxicants</i> in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	62
XXIII. Number of accepted fines and final sentences awarded for <i>illegal use of denatured alcohol</i> in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	63
XXIV. Number of accepted fines and final sentences awarded for <i>illegal computation</i> in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	64
XXV. Number of accepted fines and final sentences awarded for <i>illegal consumption in restaurants, etc., of own spirits, illegal serving, misuse of prescriptions</i> in different parts of the country and counties in 1951, 1952 and 1953	65
XXVI. Drunkenness in the various towns 1950—1953	66
XXVII. Drunkenness in the rural districts by counties 1950—1953	67
XXVIII. Drunkenness in the various towns in 1952 and 1953. Number of offences involving arrest, offences committed by non-residents and offences committed by men and women	68
XXIX. Drunkenness in the rural districts in 1952 and 1953. Number, by counties, of offences involving arrest, offences committed by non-residents and offences committed by men and women	70

	Page.
XXX. Drunkenness in the various towns and rural districts 1948—1953, non-residents	70
XXXI. Offences of drunkenness committed by women, as a percentage of all offences taken together	70
XXXII. Drunkenness <i>per 1,000 population</i> in the various towns, 1950—1953	71
XXXIII. Drunkenness <i>per 1,000 population</i> in the rural districts, by counties, 1950—1953	72
XXXIV. Drunkenness in the whole country, towns and rural districts, 1937—1939 and 1945—1953	73
XXXV. Drunkenness in the towns and rural districts in <i>each month</i> , 1950—1953	73
XXXVI. Drunkenness in the various towns in 2-monthly periods, 1952 and 1953	74
XXXVII. Drunkenness in the rural districts in 1952 and 1953. By counties for 2-monthly periods	75
XXXVIII. Persons reported to the boards for the prevention and treatment of alcoholism, tabulated according to the source of requests for intervention 1946—1953	76
XXXIX. Number of persons treated by the boards for the prevention and treatment of alcoholism, tabulated according to the mode of treatment, 1946—1953	76

Oversikt.

Innledning.

Den offisielle alkoholstatistikk inneholder oppgaver over tilvirking, innførsel, utførsel og forbruk av etyllalkohol, alkoholpriser, forbrukernes utgifter og statens inntekter av alkoholomsetningen, rusdrikkbevillingene, forseelser mot rusdrikkloven, drukkenskapsforseelser og den offentlige alkoholistforsorg. Av disse oppgavene er det forbruket av alkohol og drukkenskapsforseelsene som i alle år har vært tillagt størst vekt i statistikken. Det var også på disse områdene en først fikk statistiske oppgaver. Om forbruket av brennevin, vin og øl har en enkelte oppgaver helt tilbake til 1814, mens statistikken over drukkenskapsforseelsene går tilbake til 1896. Siden 1918 er alkoholstatistikken utvidd til å omfatte også de andre av de ovennevnte oppgaver. For årene 1930—1945 ble alkoholstatistikken ikke offentliggjort i egne publikasjoner. Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken for disse årene er tatt inn i Statistiske meddelelser. I publikasjonen «Alkoholstatistikk 1946» vil en imidlertid finne en del tilbakegående oversikter.

Så vel tilvirking, kjøp og salg som bruken av alkohol er regulert ved en rekke lover og forvaltningsbestemmelser. Det er en kjent sak at det blir tilvirket, omsatt og konsumert alkoholholdige varer i strid med disse bestemmelser. Omfanget av slike ulovlige foreteelser kan en naturlig nok ikke få inn oppgaver over. Alkoholstatistikken kan derfor bare gi en oversikt over den lovlige tilvirking og omsetning og det lovlige forbruk av alkohol. Politiets oppgaver over straffelte for forseelser mot rusdrikklovene kan gi et visst holdpunkt for vurderingen av omfanget av det ulovlige alkoholforbruk. Tallet på straffelte etter rusdrikklovene kan imidlertid ikke danne grunnlag for beregninger av det ulovlige alkoholforbruk. Til det er oppgavene over forseelser mot rusdrikklovene i alt for høy grad preget av politiets effektivitet, rene tilfeldigheter og de enkelte lovovtrederes egen atferd. Ved legging av vin og brygging av øl i hjemmene blir det også produsert betydelige mengder alkohol. Noen statistiske oppgaver over denne tilvirkingen foreligger imidlertid ikke.

Opgavene til alkoholstatistikken får en fra Finansdepartementet, A/S Vinmonopolet, politimestrene, Statens Edruelighetsråd og Den Norske Bryggeriforening.

Om tilvirkingen av råsprit mottar Byrået oppgavene i liter 100 prosent alkoholstyrke (liter ren alkohol). De andre kvantumsoppgavene for sprit, brennevin, vin og øl får en oppgitt i liter eller kg. I denne publikasjonen vil en imidlertid også finne oppgaver over tilvirking, lager, innførsel, utførsel og forbruk i liter 100 prosent alkoholstyrke. Disse kvantumsoppgavene er beregnede tall.

Tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl.

I tabell I har en stilt sammen oppgaver over tilvirkingen av råsprit, vin og øl i årene 1937—1939 og 1945—1953. Oppgavene over tilvirkingen av råsprit og øl har en fått fra Finansdepartementet. For vin mangler en produksjonsoppgaver, i tabellen har en nyttet A/S Vinmonopolets oppgaver over omsetningen av norsk fruktvin som uttrykk for tilvirkingen. Oppgavene over tilvirket mengde vin og øl i liter 100 prosent alkohol er beregnet i Byrået.

Tilvirkingen av sprit, vin og øl utgjorde i 1953 i alt ca. 18,7 mill. liter ren alkohol. Dette er maksimumstall for årlig tilvirking her i landet. I årene før den siste verdenskrigen var produksjonen 6—7 mill. liter ren alkohol. I 1946 ble det produsert om lag 11,6 mill. liter. Med unntak av årene 1949 og 1950 viser produksjonen stadig stigning i årene etter krigen.

Produksjonen av sulfitråsprit utgjorde i 1953 ca. 13 mill. liter 100 prosent. Dette er en øking i produksjonen på 10 prosent fra foregående år og den største mengde sulfitråsprit som er produsert her i landet. Men helt siden 1942 har cellulosefabrikkene levert den alt overveiende del (mer enn 70 prosent) av tilvirket mengde etyllalkohol. Mens jordbruksbrenneriene helt eller delvis har vært ute av drift i de siste år ble det i 1953 produsert mer potet-råsprit enn i noe annet år etter krigen, nemlig 2,4 mill. liter ren alkohol. Dette utgjør om lag 80 prosent av den gjennomsnittlige potetspritproduksjon i årene 1937—1939. Produksjonen av eksportøl viser en betydelig nedgang i 1953, den er gått ned med 14,4 prosent fra 1952. Produksjonen var i 1953 21,5 prosent lavere enn i toppåret 1951. Tilvirkingen av pilsener- og baierøl og lands- og lagerøl har på den annen side steget fra 1952 til 1953 slik at tilvirkingen av øl i de tre skatteklassene tilsammen målt i liter 100 prosent alkohol bare er gått ned med 3,2 prosent i dette tidsrommet.

I 1953 ble det i alt innført om lag 1,3 mill. liter ren alkohol. Dette er nesten samme innførselsvolum som i de tre foregående år, men bare halvparten av den alkoholmengde som i gjennomsnitt ble kjøpt fra utlandet i årene 1937—1939. Den alt overveiende del av alkoholinnførselen i årene etter krigen har bestått av brennevin og vin. I årene før krigen ble det også innført betydelige mengder sprit. Før 1938 ble nemlig sprit til denaturering innført. Siden 1940 er all skattefri sprit til teknisk bruk framstilt her i

landet. I 1953 var innførselen av ren alkohol sammensatt av 57,7 prosent brennevin, 39,9 prosent vin og 2,4 prosent sprit; mens innførselen i 1937 besto av 27,6 prosent brennevin, 32,4 prosent vin og 40,0 prosent sprit.

Oppgaver over innførselen av sprit, brennevin, vin og øl i årene 1937—1939 og 1945—1953 finner en i tabell II.

Utførselen av sprit, brennevin, vin og øl (se tabell III) var i 1953 ca. 122 000 liter 100 prosent alkohol. Dette utgjør bare 7—8 prosent av utførselen i 1952. Den relativt beskjedne utførsel av alkoholholdige varer i 1953 skyldes i første rekke at det i dette året ikke har vært noen nevneverdig eksport av sprit. Salget av eksportøl til utlandet viser fortsatt nedgang. Mens det i 1951 og 1952 ble utført henholdsvis 5,5 og 3,8 mill. kg eksportøl, ble det i 1953 bare utført 2,0 mill. kg.

Oppgavene over innførte mengder alkoholholdige varer er dels gitt av Vinmonopolet og dels av Tollvesenet. Utførselstallene bygger i sin helhet på oppgaver fra eksportørene innsendt gjennom Tollvesenet.

Den totale mengde etyllalkohol som står til disposisjon for innenlandsk forbruk i et år er foruten av produksjonen, innførselen og utførselen bestemt av lagerbeholdningene fra foregående år. Den ubetinget største lagerholder av etyllalkohol her i landet er Vinmonopolet, dessuten har industri- og jordbruksbrenneriene betydelige lagerbeholdninger. Produksjonen av øl er i alkoholstatistikken, i samsvar med vanlig språkbruk, definert som øl levert fra bryggeriene. Forbruket av øl er på den annen side definert som differansen mellom bryggerienes leveringer pluss innførselen og utførselen. I dette opplegget blir det følgelig ikke plass for lagerbeholdninger av øl. I husholdningene er det også lagret innkjøpt brennevin og vin. Omfanget av dette lagerholdet er det ikke mulig å hente inn oppgaver over, og en regner i alkoholstatistikken alt brennevin og vin som Vinmonopolet selger innenlandsk i løpet av et år med i oppgavene over forbruket for det året.

Etter lagerstatistikken og oppgaver fra A/S Vinmonopolet har det for årene 1951, 1952 og 1953 vært mulig å stille opp tall for lagerbeholdningene til Vinmonopolet, industri- og jordbruksbrenneriene (se tabell 1). Og med de definisjonsmessige forhold som er omtalt foran, skulle disse oppgavene gi et pålitelig bilde av lagerbeholdningene av etyllalkohol pr. 1. januar 1951, 1952 og 1953.

Tabell 1. Den disponible alkoholemengde i 1000 liter beregnet til 100 prosent alkoholstyrke.

	1951	1952	1953
Lager pr. 1/1	8 681	7 894	6 976
Tilvirking	14 439	15 677	18 668
Innført	1 168	1 301	1 317
Til disposisjon	24 288	24 872	26 961
Utført	906	1 590	122
Til disposisjon for innenlandsk forbruk	23 382	23 282	26 839

I tabell 1 har en stilt sammen oppgavene over lager, tilvirking, innførsel og utførsel i 1951—1953. I 1953 var ca. 26,8 mill. liter ren alkohol disponibel for innenlandsk forbruk mot vel 23 mill. liter i 1951 og 1952. En stor del av lagerbeholdningene av brennevin og vin lagres som et ledd i produksjonsprosessen. I oppgavene over den disponible alkoholemengde er disse kvanta «ikke salgsmodent» brennevin og vin inkludert.

Priser og avgifter på brennevin, vin og øl.

Salgsprisene på brennevin, vin og øl er for en vesentlig del bestemt av statens avgiftspolitikkk for disse varene. I gjennomsnitt utgjorde om lag 70 prosent av brennevins-, vin- og ølprisene avgifter til statskassen i 1953.

Brennevinsprisene.

Vinmonopolets utsalgspriser på brennevin var i 1953 stort sett uforandret fra 1952. Pr. 16. november 1953 ble salgsprisen på Dobbeltrenset brennevin satt ned fra kr. 18,00 til kr. 15,50 pr. flaske. Fra samme dato brakte Vinmonopolet i handelen et nytt salgsmærke framstilt av potetsprit, Hedmark Brennevin, til kr. 16,00 pr. flaske. Dette var de eneste prisendringer på brennevin av betydning i 1953. Avgiftene til statskassen på tilvirking og omsetning av brennevin ble i 1953 pålagt etter de samme regler og satser som i 1952.

I et forslag fra Vinmonopolets styre om nedsettelse av vin- og brennevinsprisene (meddelt i brev til Sosialdepartementet den 6. januar 1954) offentliggjør Vinmonopolet en prisindeks, som er beregnet av selskapets statistikkavdeling. Indeksen bygger på prisoppgaver for 12 av de mest solgte brennevinsmerker. Prismaterialet omfatter 80—90 prosent av det samlede brennevins salg i årene 1938 og 1946—1953. Beregningsmessig er indeksen framkommet som et uveid gjennomsnitt av de relative priser på de 12 salgsmerkene. Prisene i 1938 er valgt som basis for indeksen. En mener at Vinmonopolets indeks gir et riktig bilde av utviklingen i de nominelle brennevinspriser i etterkrigstiden og en gjengir indeksen:

1938	100	1950	346
1946	300	1951	401
1947	351	1952	401
1948	344	1953	401
1949	336		

En siterer Vinmonopolets kommentarer til indeksen: «I 1946 var indeksen steget til 300. Denne prisstigning skyldtes for en del forhøyelse av Vinmonopolets «grunnpriser» i årene 1939 og 1940, men de viktigste årsaker var på-

legget av krisetilleggsavgiften, forhøyelsen av den alminnelige omsetningsavgift fra 1 til 10 prosent og innføringen av Vinmonopolets midlertidige prisreguleringstillegg (50 pct. fra 1. januar 1946).

Mot slutten av 1946 ble det foretatt en del prisforhøyelser som slo ut med full tyngde i 1947 da indeksen lå på 351. I 1948 og 1949 ble det foretatt spredte nedsettelse av prisene, og indeksen sank derfor til 336 i 1949. I slutten av september 1950 ble så krisetilleggsavgiften på brennevin forhøyet fra 100 til 150 pct. Dette medførte en stigning i detaljprisene på 25 pct. Den fulle virkning herav kommer til syne i indekstallet for 1951, som var 401. I de to siste år har det vært en del prisjusteringer. Disse har imidlertid gått i begge retninger og har stort sett nøytralisert hverandre slik at indeksen i 1952 og 1953 har vært uforandret 401».

For å gi en mer fullstendig oversikt over avgiftspolitikken betydning for brennevinsprisene, skal en ta for seg de enkelte «priskomponenter». Det er vanlig å si at utsalgsprisen på brennevin er sammensatt av en grunnpris og tilleggsavgiften. Tilleggsavgiften var i 1953 satt til 150 prosent av grunnprisen. Grunnprisen var igjen bestemt av produksjons- og salgskostnadene, fortjenesten, tilvirkingsavgiften, toll, brennevinsomsetningsavgiften og den alminnelige omsetningsavgift. Tilvirkingsavgiften utgjorde i 1953 kr. 4,72 pr. liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke. Satsene for brennevinsomsetningsavgiften og den alminnelige omsetningsavgift var henholdsvis 25 og 10 prosent av grunnprisen. Prisen på en $\frac{1}{1}$ flaske Brandy Special var f. eks. sammensatt slik:

Produksjonskostnader, salgskostnader og fortjeneste	kr. 5,84
Tilvirkingsavgift og toll	« 1,31
Brennevinsomsetningsavgift	« 2,75
Alminnelig omsetningsavgift	« 1,10
Tilleggsavgift	« 16,50
Utsalgspris	<u>kr. 27,50</u>

På brennevin som skjenkes blir det pålagt et skjenketillegg som i 1953 utgjorde ca. 107 prosent av grunnprisen. Tilleggsavgiften på brennevin som blir solgt på skjenkesteder ble pålagt med 75 prosent av grunnpris pluss skjenketillegg.

Vinprisene.

30. mars 1953 ble det foretatt regulering av prisene på en rekke merker svake og sterke viner. Prisene for en del champagnermerker ble således satt opp med fra kr. 0,75 til kr. 15,00 pr. helflaske; mens prisene på hjemmetappet sherry ble satt ned med fra kr. 1,00 til kr. 2,00. Prisen på vinmerket Bodega Aperitif ble også redusert med kr. 1,00 pr. helflaske. Stort sett foregikk imidlertid vinsalget i 1953 til samme priser som i 1952.

Da det i etterkrigstiden er foregått store endringer i vareutvalget for vin, finner Vinmonopolet ikke å kunne foreta en tilsvarende indeksberegning for vin som for brennevin. I forslaget om nedsettelse av vin- og brennevinsprisene sier styret i Vinmonopolet:

«Prisene for vin er siden 1938 økt sterkere enn brennevinsprisene. På grunn av de store endringer i vareutvalget er det vanskelig å foreta en indeksberegning. Prisene for følgende typiske varer viser imidlertid utviklingen:

	1938	1953
Superior Port	100	514
Fuhr Fino (norsk fruktvin)	100	533
Billigste bordeauxvin	100	458

For brennevin ligger som foran nevnt den nominelle prisindeks på 401».

På vin var det i 1953 pålagt disse avgiftene: tollavgift, alminnelig omsetningsavgift og tilleggsavgift. Tilleggsavgiften ble innkrevd med 100 prosent av grunnprisen (fakturaverdi, kostnader, toll, omsetningsavgift pluss fortjeneste) for sterk vin. Tilsvarende avgiftssats for svak vin var 50 prosent. For norsk fruktvin var det også pålagt en fruktvinavgift som skulle tilsvare tollavgiften på hjemført vin. Prisfastsettingen for $\frac{1}{1}$ flaske Superior Port f. eks. framgår av denne oppstillingen:

Fakturaverdi, kostnader og fortjeneste	kr. 7,75
Tollavgift	« 0,35
Omsetningsavgift	« 0,90
Tilleggsavgift	« 9,00
Utsalgspris	<u>kr. 18,00</u>

Ølprisene.

Endringene i avgiftsreglene og avgiftssatsene på øl i 1952 førte til at utsalgsprisene på øl i skatteklassene III og II steg fra 1. juli 1952, mens prisen på øl i klasse I gikk noe ned fra samme dato. I løpet av 1953 ble det ikke foretatt noen endringer i utsalgsprisene på øl. Serveringsprisene på eksportøl, pilsener- og baierøl ble imidlertid satt noe opp fra 1. juli 1953 som følge av forhøyelse av skjenkeavgiften.

Avgiften til statskassen på skjenking av øl med over $2\frac{1}{2}$ volumprosent alkohol var for budsjettåret 1952/53 fastsatt til $16\frac{2}{3}$ prosent av skjenkeprisen. Da prisen ikke er den samme ved alle bevertningssteder, dels på grunn av frakttillegg og dels fordi bevertningsstedene er inndelt i forskjellige prisgrupper, varierte avgiften også fra skjenkested til skjenkested. Fra 1. juli 1953 ble skjenkeavgiften fastsatt til et fast beløp pr. liter, pr. $\frac{1}{1}$ flaske og pr. $\frac{1}{2}$ flaske. Satsene for eksportøl ble henholdsvis 114 øre, 80 øre og 40 øre

og for pilsener- og baierøl 77 øre, 54 øre og 27 øre. Dette betyr at skjenkeavgiften pr. 1. juli 1953 ble forhøyet med vel 25 prosent.

Fra priskorrespondenter i 53 (31 før 1949) byer og industristeder henter Byrådet inn oppgaver hver måned over salgsprisene på 1/2 flaske øl av de tre skatteklasser. For årene 1938 og 1946—1953 har en stilt sammen oppgaver over gjennomsnittlige ølpriser i tabell 2.

Tabell 2. Gjennomsnittlige detaljpriser pr. 1/2 flaske eksportøl, pilsener- og baierøl og lands- og lagerøl i 1938 og 1946—1953.

	Eksportøl ¹⁾	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl	Relative tall		
				Eksportøl	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl
	øre	øre	øre			
1938.....	53	41	35	100	100	100
1946.....	..	72	58	..	176	166
1947.....	..	72	58	..	176	166
1948.....	..	75	61	..	183	174
1949.....	106	75	59	200	183	169
1950.....	108	77	59	204	188	169
1951.....	114	84	62	215	205	177
1952.....	119	86	60	225	210	171
1953.....	123	89	56	232	217	160

¹⁾ Bokkøl i 1938.

Prisene på eksportøl, pilsener- og baierøl har steget fra år til år i tidsrommet 1946—1953. Prisen på lands- og lagerøl viser både oppgang og fall i samme tidsperiode, og i 1953 var prisen lavere enn i noe annet år i etterkrigstiden. Prisene på eksportøl, pilsener- og baierøl og lands- og lagerøl utgjorde i 1953 henholdsvis 232, 217 og 160 prosent av tilsvarende priser i 1938. Prisstigningen fra 1938 til 1953 har følgelig vært langt svakere for øl enn for vin og brennevin.

Også for øl er det slik at prisen for en vesentlig del er bestemt av avgiftene til statskassen. Prisen på en 1/2 flaske eksportøl og en 1/2 flaske pilsener- eller baierøl i Oslo var i 1953 sammensatt slik:

	Eksportøl	Pilsener- og baierøl
Bryggerienes produksjonskostnader og fortjeneste	kr. 0,38	kr. 0,35
Utsalgenes avanse	« 0,16	« 0,10
Øltilvirkingsavgift	« 0,56	« 0,34
Omsetningsavgift	« 0,12	« 0,09
Utsalgspris	<u>kr. 1,22</u>	<u>kr. 0,88</u>

Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl.

I lov av 5. april 1927 er det gitt utførlige regler for omsetningen av brennevin, vin og øl. Som hovedregelen slår loven fast at salg og skjenking av brennevin, vin og øl bare er tillatt etter bevilling fra bystyret eller herredstyret. Bevilling til salg og skjenking av brennevin kan bare gis i byer med minst 4 000 innbyggere. Bystyret er forpliktet til å gi slik bevilling dersom det ved avstemning er godtgjort at det er flertall for det blant byens stemmeberettigede innbyggere. Dersom det ikke blir framsatt krav om brennevinsavstemning i en by hvor det etter tidligere avstemning er gitt bevilling, skal bystyret fornye bevillingen. Alkoholoven inneholder videre bestemmelser som gir departementet en viss adgang til å tillate handel med brennevin. Departementet kan blant annet gi restauratører på passasjerskip i fart mellom Norge og utlandet og passasjerskip i særskilte turistruter lov til å skjenke brennevin til passasjerene. Departementet har og lovhjemmel for å gi turisthoteller og høyfjellshoteller bevilling til skjenking av vin og øl til personer bosatt utenfor den kommunen hotellet ligger i. Videre nevner en at bystyret eller herredstyret kan bemyndige politimesteren eller lensmannen til for enkelte anledninger å tillate skjenking av vin og øl. Uten kommunal eller annen bevilling gir loven enhver som gjør seg en næring av å drive hotell, pensjonat eller bevertning med mat og drikke adgang til å skjenke øl som ikke inneholder over 2,50 volumprosent alkohol. Ølbryggeriene trenger heller ikke bevilling for salg av øl umiddelbart fra bryggeriene. Herredstyret kan imidlertid forby et bryggeri å drive småsalg (flaskesalg) av øl som inneholder over 2,50 volumprosent alkohol.

Statistikken over bevillinger til handel med rusdrikk omfatter bare de kommunale årsbevillingene. Oppgaver over departementsbevillinger, sesongbevillinger, rettigheter til skjenking ved særskilte høve etter tillatelse fra politiet og agentsalg (kassesalg) av øl er ikke inkludert i tallene. Oppgavene hentes inn fra politimestrene.

Byer og herreder med brennevins-, vin- og ølhandel.

Tallet på byer med handel (salg og/eller skjenking) av ulike slag rusdrikk i 1952 og 1953 framgår av tabell IV. Tilsvarende tall for herredene er stilt sammen i tabell V.

I 12 av landets 66 byer var det i 1953 ingen handel med alkoholholdige drikkevarer bortsett fra skjenking av alkoholsvakt øl. Dessuten var det 2 byer som hadde salg av alkoholsvakt øl, disse er i tabellene regnet med blant byer uten rusdrikkhandel. Tallet på byer med rusdrikkhandel var således 52. Av disse hadde 20 brennevinshandel og 45 vinhandel. Eksportøl var det anledning til å få kjøpt i utsalg eller på restaurant i 45 byer, mens en kunne få pilsener- og baierøl i 52 byer. I herredene blir det gitt relativt langt færre bevillinger til handel med rusdrikk enn i byene. I 1953 var det 486 herreder

uten rusdrikkhandel. I 194 herreder var det gitt bevillinger til salg og/eller skjenking av pilsener- og baierøl. Bevillinger til handel med eksportøl og vin var gitt i henholdsvis 83 og 80 herreder. En oversikt over hvilke byer og herreder det var som hadde handel med rusdrikk i 1953 er tatt inn nedenfor.

Fortegnelse over byer med rusdrikk-
bevillinger i 1953.

Salg og skjenking av brennevin og vin:

Moss, Oslo, Hamar, Lillehammer, Drammen, Stavanger, Bergen, Trondheim, Kongsberg, Gjøvik, Narvik og Tønsberg.

Salg av brennevin og salg og skjenking av vin:

Fredrikstad, Horten, Sandefjord, Larvik, Kristiansand S., Harstad, Tromsø og Bodø.

Salg og skjenking av vin:

Kongsvinger, Holmestrand, Skien, Arendal, Hønefoss og Drøbak.

Skjenking av vin:

Halden, Sarpsborg, Son, Åsgårdstrand, Langesund, Porsgrunn, Levanger, Steinkjer, Svolvær, Grimstad, Molde, Mo, Hammerfest, Stavern, Kristiansund N., Namsos, Mosjøen, Kragerø og Brevik.

Salg og skjenking av alt slags øl:

Moss, Oslo, Hamar, Lillehammer, Drammen, Stavanger, Bergen, Trondheim, Fredrikstad, Horten, Sandefjord, Larvik, Kristiansand S., Harstad, Tromsø, Kongsvinger, Holmestrand, Skien, Arendal, Halden, Sarpsborg, Son, Åsgårdstrand, Langesund, Porsgrunn, Levanger, Steinkjer, Svolvær og Bodø (bryggerisalg).

Salg av alt slags øl og skjenking av annet øl enn eksportøl:

Kongsberg, Hønefoss, Tønsberg (bryggerisalg) og Tvedestrand.

Skjenking av alt slags øl og salg av annet øl enn eksportøl:

Gjøvik, Grimstad, Molde, Mo, Hammerfest og Stavern.

Skjenking av alt slags øl:

Narvik, Kristiansund N., Namsos, Mosjøen, Risør og Mandal.

Salg og skjenking av annet øl enn eksportøl:

Drøbak, Kragerø, Brevik, Holmsbu og Notodden.

Salg av annet øl enn eksportøl:

Hvitsten og Svelvik.

Fortegnelse over herreder med rusdrikk-
bevillinger i 1953.

Salg og skjenking av vin:

NORDLAND: Vågan.

Skjenking av vin:

ØSTFOLD: Rygge. AKERSHUS: Oppegård, Vestby, Ås, Nannestad, Bærum, Ski og Asker. HEDMARK: Tolga, Ringsaker, Stange, Elverum, Vang, Furnes, Tynset, Åmot og Alvdal. OPPLAND: Lesja, Vågå, Nord-Fron, V. Gausdal, Gran, Skjåk, Sør-Fron, Øyer, Ø. Gausdal, Fåberg, Lom, Sel, N. Land, Dovre, Fluberg, Jevnaker, S. Land, S.-Aurdal, Brandbu, Ø. Slidre, N.-Aurdal, Ringebu og Vang. BUSKERUD: Norderhov, Hole, Krødsherad, Gol, Flå, Lier, Hol, Uvdal, Modum og Ytre Sandsvær. VESTFOLD: Tjøme, Sem og Nøtterøy. TELEMARK: Tinn. AUST-AGDER: Dypvåg. ROGALAND: Sola og Sauda. HORDALAND: Kinsarvik, Eidfjord, Ulvik, Voss, Os og Odda. SØR-TRØNDELAG: Røros, Tiller, Oppdal og Strinda. NORD-TRØNDELAG: Inderøy. NORDLAND: Hattfjelldal, Hadsel, Sandnessjøen, Saltdal, Sortland og Hol. TROMS: Storfjord og Gratangen. FINNMARK: Alta, Sør-Varanger og Kvalsund.

Salg og skjenking av alt slags øl:

AKERSHUS: Asker, Bærum og Oppegård. HEDMARK: Elverum, Vang og Våler. OPPLAND: Sel. VESTFOLD: Tjøme og Strømm. FINNMARK: Sør-Varanger.

Salg av alt slags øl og skjenking av øl unntatt eksportøl:

Ingen.

Salg av alt slags øl:

AKERSHUS: Nesodden, Enebakk og Nittedal. HORDALAND: Laksevåg.

Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av alt slags øl:

ØSTFOLD: Rygge. AKERSHUS: Nannestad. HEDMARK: Furnes og Ringsaker. OPPLAND: Fåberg. BUSKERUD: Uvdal, Hol, Krødsherad og Norderhov. VESTFOLD: Nøtterøy. SØR-TRØNDELAG: Strinda.

Salg og skjenking av øl unntatt eksportøl:

ØSTFOLD: Askim, Mysen og Rakkestad. AKERSHUS: Ski, Ås, Vestby, Hurdal, Lillestrøm, Sørums og Eidsvoll. HEDMARK: Vinger, Åmot, Løten, Stange og Sør-Odal. OPPLAND: Lunner, Ø. Toten, Gran, Brandbu, Eina, Jevnaker og N. Land. BUSKERUD: Øvre Eiker, Øvre Sandsvær, Nes, Sigdal, Røyken, Ytre Sandsvær, Nedre Eiker, Hurum, Modum, Ådal, Lier og Hole. VESTFOLD: Lardal, Botne, Sem, Sande, Borre og Skoger. TELEMARK: Tinn. TROMS: Kvæfjord.

Salg av øl unntatt eksportøl:

ØSTFOLD: Spydeberg, Onsøy, Hobøl, Våler, Trøgstad og Rødnes. AKERSHUS: Lørenskog, Fet, Ullensaker, Setskog, N. Høland, S. Høland, Aurskog, Nes, Kråkstad, Frogn, Blaker, Gjerdrum, Rælingen, Feiring og Skedsmo. HEDMARK: Nord-Odal, Nes, Grue, Romedal og Brandval. BUSKERUD: Tyristrand. VESTFOLD: Ramnes, Andebu, Våle og Hof. AUST-AGDER: Hisøy, Tromøy og Flosta. FINNMARK: Alta.

Skjenking av alt slags øl:

HEDMARK: Sollia, Ytre Rendal og Alvdal. OPPLAND: Ø. Gausdal, Øyer, Sør-Fron, Vågå, Lesja, Ø. Slidre, V. Slidre, Nord-Fron, V. Gausdal, Biri, Skjåk, S. Land, Snertingdal og Dovre. BUSKERUD: Flå, Ål og Rollag. TELEMARK: Bø, Sauherad og Rauland. AUST-AGDER: Bykle og Dypvåg. ROGALAND: Sauda og Sola. HORDALAND: Odda, Kinsarvik, Eidfjord, Ulvik, Voss og Os. SOGN OG FJORDANE: Kyrkjebø og Balestrand. SØR-TRØNDELAG: Tiller, Røros, Haldalen, Tydal og Oppdal. NORD-TRØNDELAG: Verdal og Inderøy. NORDLAND: Sandnessjøen, Hol, Moskenes, Sortland, Lødingen, Vågan, Hadsel og Bindal. TROMS: Storfjord, Lyngen, Balsfjord, Målselv, Gratangen, Kåfjord og Øverbygd. FINNMARK: Nordkapp.

Skjenking av øl unntatt eksportøl:

HEDMARK: Tynset, Eidskog, Engerdal, Os, Stor-Elvdal, Tolga og Folldal. OPPLAND: Lom, N.-Aurdal, Fluberg, Vang, S.-Aurdal og Ringebu. BUSKERUD: Nore, Gol og Hemsedal. TELEMARK: Hjartdal og Gransherad. AUST-AGDER: Holt. HORDALAND: Samnanger. SOGN OG FJORDANE: Aurland. NORD-TRØNDELAG: Snåsa og Grong. NORDLAND: Hattfjell-dal, Ankenes, Buksnes og Saltal. TROMS: Skånland og Trondenes. FINNMARK: Kistrand, Kvalsund, Karasjok, Tana, Polmak, Kautokeino og Lebesby.

Tabell 3. Tallet på byer fordelt etter arten av byenes rusdrikk-bevillinger i 1953.

Handel med øl	Salg og skjenking av alt slags øl	Salg av alt slags øl og skjenking av annet øl enn eksportøl	Skjenking av alt slags øl og salg av annet øl enn eksportøl	Skjenking av alt slags øl	Salg og skjenking av annet øl enn eksportøl	Salg av annet øl enn eksportøl	Ingen handel med øl	Til-sammen
Handel med brennevin og vin								
Salg og skjenking av brennevin og vin.	8	1) 2	1	1	—	—	—	12
Salg av brennevin og salg og skjenking av vin	2) 8	—	—	—	—	—	—	8
Salg og skjenking av vin	4	1	—	—	1	—	—	6
Skjenking av vin ..	9	—	5	3	2	—	—	19
Ingen brennevins- eller vinhandel ..	—	1	—	2	2	2	3) 14	21
Tilsammen	29	4	6	6	5	2	14	66

1) Tønsberg er telt med her, byen har bare bryggerisalg av eksportøl. 2) Bodø er telt med her, byen har bare bryggerisalg av øl. 3) Byer med salg av bare alkoholsvakt øl er tatt med her.

For å belyse sammensettingen av rusdrikkbevillingene har en stilt opp tabellene 3 og 4. Av tabell 3 framgår det at den hyppigste kombinasjon av

Tabell 4. Tallet på herreder fordelt etter arten av herredenes rusdrikkebevillinger i 1953.

Handel med øl	Salg og skjenk. av alt slags øl	Salg av alt slags øl	Skjenking av alt slags øl og salg av annet øl enn eksportøl	Skjenk. av alt slags øl	Salg og skjenking av annet øl enn eksportøl	Salg av annet øl enn eksportøl	Skjenk. av annet øl enn eksportøl	Ingen handel med øl	Til sammen
Handel med vin									
Salg og skjenking av vin	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Skjenking av vin ..	8	—	11	32	15	1	12	—	79
Ingen vinhandel ...	2	4	—	25	27	34	24	1) 484	600
Til sammen	10	4	11	58	42	35	36	484	680

1) Byer med salg av bare alkoholsvakt øl er tatt med her.

bevillinger i byene var skjenking av vin og salg og skjenking av alt slags øl, idet 9 byer hadde et slikt bevillingssystem. 8 byer hadde «fullt bevillingssystem», dvs. salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl; mens et tilsvarende antall byer hadde alle slags bevillinger til handel med alkoholholdige drikkevarer med unntak av bevillinger til skjenking av brennevin. I herredene (se tabell 4) var salg av annet øl enn eksportøl det hyppigste bevillingssystem. Kombinasjonen skjenking av vin — skjenking av alt slags øl var imidlertid nesten like vanlig.

Sammensettingen av bevillingene i byene og i herredene var på flere punkter svært forskjellige. Mens de fleste byer med rusdrikkebevillinger hadde rett til handel med drikkevarer med relativt høy volumprosent alkohol, ga bevillingene i herredene for det meste rett til handel med alkoholfattige drikkevarer. Byer med bevillinger til brennevins- og vinhandel har vanligvis også salg og skjenking av alt slags øl. En slik sammenheng var det ikke mellom bevillingene i herredene. Av de 80 herreder som i 1953 hadde bevillinger til handel med vin var det bare 8 som hadde salg og skjenking av alt slags øl.

Tabell 5. Tallet på byer og herreder med bevillinger til ulike slag rusdrikkehandel i 1950—1953.

	Byer				Herreder			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Brennevinshandel	20	20	20	20	—	—	—	—
Vinhandel	40	43	44	45	76	78	78	80
Handel med eksportøl	45	46	44	45	102	93	80	83
Handel med pilsener- og baierøl	49	50	51	52	169	180	181	196
Ingen rusdrikkehandel	17	16	15	14	511	499	498	484

Fra 1952 til 1953 var det ingen endringer i tallet på byer med brennevins-salg (se tabell IV og tabell 5). Derimot fikk 2 byer, nemlig Gjøvik og Narvik, bevillinger til skjenking av brennevin i 1953. Namsos og Hammerfest kom til

som byer hvor det var anledning til å få kjøpt vin på restaurant eller hotell i 1953, mens en i Holmsbu mistet skjenkerettigheten for vin. Drøbak mistet bevillingen til både salg og skjenking av eksportøl. I Brønnøysund ble bevillingen til salg av eksportøl, pilsener- og baiærøl ikke fornyet, mens Porsgrunn bystyre vedtok at en på nytt skulle gi bevilling til salg av eksportøl. Namsos, Hammerfest og Mosjøen fikk i 1953 bevillinger til skjenking av alt slags øl. I Kongsberg, Tønsberg og Tvedestrand ble derimot tilsvarende bevillinger ikke fornyet. Dessuten undergikk bevillingssystemet i de enkelte byer forandringer fra 1952 til 1953 ved at det i Gjøvik og Hammerfest ble gitt bevillinger til salg av pilsener- og baiærøl.

Det var 14 flere herreder med rusdrikkhandel i 1953 enn i 1952 (se tabell V og tabell 5). 16 herreder uten handel med rusdrikk i 1952 fikk slik handel i 1953. På den annen side var det 2 herreder som mistet rusdrikkbevillingene i 1953. Vågan er fortsatt eneste herred med vinsalg. I 1953 har Vågan på ny fått bevilling til også å skjenke vin. Bevilling til bare skjenking av vin var i 1953 gitt i 79 herreder mot i 77 herreder året før. Det var 2 herreder mindre med bevillinger til salg av eksportøl i 1953 enn i foregående år. Tallet på herreder med bevillinger til skjenking av eksportøl var imidlertid gått opp med 5. Etterat det i de senere år stadig er blitt færre og færre herreder med handel med eksportøl viser tallene for 1953 at bevegelsen bort fra det sterke ølet er stoppet opp. Tallet på herreder med bevillinger til handel med pilsener- og baiærøl steg fra 181 i 1952 til 196 i 1953.

Tallet på salgs- og skjenkesteder for
brennevin, vin og øl.

Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer og i herredene fylkesvis i 1953 finner en i tabellene VI og VII. Tilsvarende sumtall for byene, bygdene og riket for 1952 og 1953 er stilt sammen i tabell 6.

Tabell 6. Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i 1952 og 1953.

	Brennevin		Vin		Alt slags øl		Bare annet øl enn eksportøl		Bare salg av alkoholsvakt øl ¹⁾
	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	
1952									
Byer .	46	74	52	376	2 195	504	51	56	103
Bygder	—	—	1	259	341	301	1 090	310	373
Riket	46	74	53	635	2 536	805	1 141	366	476
1953									
Byer .	46	81	52	392	2 143	503	139	92	125
Bygder	—	—	1	268	274	303	1 244	359	436
Riket	46	81	53	660	2 417	806	1 383	451	561

1) Statistikken omfatter ikke skjenking av alkoholsvakt øl.

Fra 1952 til 1953 steg tallet på skjenkesteder i byene for brennevin, vin og bare annet øl enn eksportøl med henholdsvis 7, 16 og 36, mens det var 1 skjenkested mindre for alt slags øl. Tallet på salgssteder for alt slags øl er gått ned med hele 52, mens det for bare annet øl enn eksportøl var 88 flere salgssteder i 1953 enn det var i 1952. I herredene var det også færre salgssteder for alt slags øl i 1953 enn i 1952 (en nedgang på 67) og flere salgssteder for bare annet øl enn eksportøl (en øking på 154). Tallet på skjenkesteder i herredene for vin og bare annet øl enn eksportøl var i likhet med i byene, større i 1953 enn året før.

Opgavene over tallet på byer og herreder med bevillinger til handel med eksportøl viste at den markerte nedgang i dette tallet i de senere år var stoppet opp i 1953. Statistikken over tallet på salgssteder viser imidlertid at innskrenkingen i adgangen til å kjøpe eksportøl fortsatte i 1953. Det var nemlig i 1953 hele 119 færre salgssteder for alt slags øl enn i 1952.

Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl.

Den alkoholmengde som står til disposisjon for forbruk i et år er lik tilgangen (produksjon + innførsel ÷ utførsel) pluss lagerbeholdningen fra foregående år. I avsnittet om tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl har en gitt en summarisk oversikt over den disponible alkoholmengde. I dette avsnittet skal en behandle omfanget og sammensetningen av forbruket av alkoholholdige varer i 1953 og noen tidligere år.

Alkohol til teknisk og medisinsk bruk.

Sprit har etter hvert fått en stadig større betydning som råstoff i industrien, næringslivet er i de senere år blitt landets største forbruker av alkohol. I 1953 (se tabell VIII) ble det brukt 11,0 mill. liter sprit og brennevin beregnet til 100 prosent alkoholstyrke til tekniske formål, mens forbruket i 1951 og 1952 henholdsvis var 7,6 og 7,9 mill. liter.

Til medisinsk bruk ble det i 1953 levert vel 0,5 mill. liter ren alkohol. Det medisinske alkoholforbruk var også i de to foregående år av omtrent samme omfang (se tabell VIII).

Forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Forbruket av brennevin, vin og øl i årene 1937—1939 og 1945—1953 framgår av tabellene IX, X og XI. Enkelte hovedtall er stilt sammen i tabell 7.

Brennevinsforbruket var i 1953 ca. 351 000 liter lavere enn i 1952. Dette utgjør en nedgang på 4 prosent. Regnet i alkoholliter var nedgangen noe større, nemlig 4,2 prosent. Fra 1952 til 1953 steg vinkonsumet regnet i liter salgsstyrke og i liter ren alkohol med henholdsvis 0,9 og 0,5 prosent. I samme

Tabell 7. Forbruket av brennevin, vin og øl i 1950—1953. 1000 liter.

	Brennevin		Vin		Øl		Tilsammen ren alkohol
	Salgs- styrke	Ren alkohol	Salgs- styrke	Ren alkohol	Salgs- styrke	Ren alkohol	
1950	9 807	3 975	3 053	487	59 215	2 618	7 080
1951	8 518	3 467	3 628	578	63 317	2 810	6 855
1952	8 729	3 541	3 904	626	65 549	2 878	7 045
1953	8 378	3 392	3 940	629	67 163	2 875	6 896

tidsrom steg forbruket av øl med 2,5 prosent. Omregnet til liter 100 prosent alkoholstyrke viste imidlertid ølforbruket en tendens til nedgang. Dette skyldes at salget av eksportøl så vel absolutt som relativt er gått sterkt tilbake.

Forbruket av brennevin, vin og øl utgjorde i 1953 tilsammen 6 896 000 liter ren alkohol mot 7 045 000 liter i 1952. Dette vil si at forbruket av alkoholholdige drikkevarer, vurdert etter alkoholemengden, gikk ned med 2,1 prosent fra 1952 til 1953. Denne nedgang i det samlede forbruk av alkohol som drikkevarer er i alt vesentlig et resultat av nedgangen i brennevinsforbruket.

I tabell 8 har en stilt sammen relative tall til belysning av brennevins-, vin- og ølforbrukets fordeling på varesorter. Tallene er beregnet på grunnlag av oppgaver over forbruket i liter salgsstyrke.

Tabell 8. Sammensetningen av brennevins-, vin- og ølforbruket i 1950—1953. Relative tall.

	1950	1951	1952	1953
	pct.	pct.	pct.	pct.
Brennevin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Innenlandsk brennevin	59,0	62,6	58,5	59,0
Forskåret brennevin	31,5	28,5	30,8	29,0
Utenlandsk brennevin	9,5	8,9	10,7	12,0
Vin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Sterk vin	62,0	59,4	61,7	62,3
Svak vin	29,0	27,7	27,2	29,1
Musserende vin	2,8	2,5	2,4	2,0
Norsk fruktvin	6,2	10,4	8,7	6,6
Øl i alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Eksportøl	34,6	35,0	33,0	29,4
Pilsener- og baierøl	61,2	61,4	63,5	63,4
Landsøl og lagerøl ¹⁾	4,2	3,6	3,5	7,2

¹⁾ Lagerøl kom i handelen i 1953.

59 prosent av brennevinsforbruket i 1953 besto av norsk brennevin, mens henholdsvis 29 og 12 prosent var forskåret brennevin og utenlandsk brennevin. Jamført med foregående år viser sammensetningen en tendens til nedgang i

den relative betydning til forskåret brennevin, mens utenlandsk brennevin utgjorde en større prosentvis andel av Vinmonopolets salg enn tidligere. Salget av utenlandsk brennevin viste, i motsetning til de to andre varegrupper, stigning i 1953. Salget av sterk vin og svak vin steg fra 1952 til 1953 med henholdsvis 44 280 og 81 286 liter eller med 1,8 og 7,7 prosent. Salget av musserende vin og norsk fruktvin viste på den annen side nedgang på 13,5 og 23,8 prosent. Varesortene sterk vin og svak vin representerte følgelig en større prosentvis del av vinkonsumet i 1953 enn i foregående år, nemlig 91,4 prosent mot 88,9 i 1952. Sammensetningen av ølforbruket viste mer markerte endringer fra 1952 til 1953 enn tilfellet var for brennevin og vin. Forbruket av eksportøl gikk ned med 1 873 110 liter eller med 8,7 prosent. Forbruket av pilsener- og baiærøl og lands- og lagerøl gikk opp med 952 000 og 2 535 000 liter. Prosentvis vil dette si en stigning på henholdsvis 2,3 og 111,7. Eksportølets andel av ølforbruket er som følge av disse endringene gått ned med 3,6 prosent og andelen til lands- og lagerøl er steget nesten tilsvarende.

Tabell 9. Forbruket av brennevin og vinprosentvis fordelt på kjøpested (skjenkesteder og Vinmonopolets utsalg) i 1950—1953. Relative tall.

	1950	1951	1952	1953
	pct.	pct.	pct.	pct.
Brennevinskonsum	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	3,7	4,2	4,3	4,6
Kjøpt i utsalgene	96,3	95,8	95,7	95,4
Vinkonsum	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	59,6	56,8	56,0	56,4
Kjøpt i utsalgene	40,4	43,2	44,0	43,6

En har foran påpekt at brennevinsforbruket er gått ned fra 1952 til 1953. Denne nedgangen skyldes i sin helhet at Vinmonopolets detaljsalg var mindre i 1953 enn året før. Salget av brennevin på skjenkestedene viser nemlig en tendens til øking i dette tidsrom. Vinsalget på skjenkestedene steg fra 1952 til 1953 med ca. 2 prosent, mens Vinmonopolets detaljsalg var så å si uforandret. I tabell 9 finner en oppgaver over hvorledes brennevins- og vinforbruket i 1950—1953 var fordelt etter kjøpested. Av de konsumerte kvanta brennevin i 1953 ble 4,6 prosent kjøpt på skjenkested. Tilsvarende forholdstall for vin var 56,4 prosent. Om ølforbrukets fordeling på kjøpested har en mer sparsomme opplysninger, særlig gjelder dette lands- og lagerøl. En undersøkelse som ble foretatt for 2. halvår 1953 viste at vel 35 prosent av eksportølet ble konsumert på skjenkested. Tilsvarende forholdstall for pilsener- og baiærøl var ca. 23. For tidligere perioder har det vært mulig å anslå fordelingen av ølkonsumet på kjøpested på grunnlag av oppgavene over innbetalt skjenkeavgift. En er på det viset kommet fram til at ca. 26 prosent av eksportølet og ca. 22 prosent av pilsener- og baiærølet i 1952 ble kjøpt på skjenkested.

Også når det gjelder forbruket av øl kan en således si at så vel relativt som absolutt sett ble det konsumert større varemengder på skjenkestedene i 1953 enn tilfellet var i 1952.

Ved vurdering av alkoholforbruket må en ved siden av forbrukte mengder og forbrukets sammensetning også ta endringer i befolkningens størrelse og fordeling på aldersklasser i betraktning. For delvis å imøtekomme dette krav har en i tabell XII stilt sammen oppgaver over forbruket av brennevin, vin og øl pr. innbygger.

Det gjennomsnittlige alkoholforbruk var i 1953 2,05 liter ren alkohol pr. innbygger. Av dette var 1,01 liter brennevinsforbruk, 0,19 liter vinforbruk og 0,85 liter ølforbruk. Tilsvarende tall for 1952 var 2,12, 1,06, 0,19 og 0,87. Fra 1952 til 1953 gikk forbruket av alkohol følgelig ned med 0,07 liter ren alkohol pr. innbygger. Nedgangen er i alt vesentlig en følge av nedgangen i brennevinsforbruket. I 1946 var forbruket av alkohol pr. innbygger 2,41 liter. I de senere år, med unntak av årene 1949 og 1952, har alkoholforbruket stadig gått nedover. Forbruket i 1953 var lavere enn i noe annet år i etterkrigstiden, det var også betydelig lavere enn i årene 1937, 1938 og 1939.

Oppgaver over forbruket av brennevin, vin og øl i de enkelte måneder i 1953 er stilt sammen i tabell XIII. Da alkoholforbruket er større på fredager, lørdager og helgedager enn på andre ukedager, vil omfanget av forbruket i en måned være påvirket av tallet på fredager, lørdager og helgedager i måneden. Dersom en i stedet for månedsoppgaver nytter oppgaver for to og to måneder, vil en delvis få eliminert virkningen av at tallet på fredager, lørdager og helgedager i observasjonsperioden veksler fra år til år. En har derfor valgt å nytte oppgaver for to-måneders perioder til beskrivelsen av sesongvariasjonene i alkoholforbruket. Tallene for 1952 og 1953 framgår av tabell 10.

Tabell 10. Forbruket av brennevin, vin og øl i 2-måneders perioder i 1952 og 1953. 1000 liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.

	Brennevin		Vin		Øl	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953
Hele året	3 541	3 392	626	629	2 878	2 875
Januar — februar	489	447	81	77	348	305
Mars — april	583	535	97	98	467	452
Mai — juni	597	544	117	119	585	618
Juli — august	622	581	116	113	614	599
September — oktober	533	526	97	99	429	442
November — desember	717	759	118	123	435	459

Sesongindeksene i tabell 11 er beregnet på grunnlag av oppgaver for årene 1946—1953. Beregningene viser at brennevinsforbruket er absolutt størst i november—desember (juletrafikken) og lavest i januar—februar. Forbruket av brennevin ligger også relativt høyt i mars—april (påsketrafikken) og i juli—august (ferietiden). Vinforbruket har en liknende bevegelse i året som

Tabell 11. Sesongindekser for brennevin-, vin- og ølforbruket.

	Brennevin	Vin	Øl
Januar — februar	85,5	75,6	62,1
Mars — april	102,2	89,0	94,5
Mai — juni	96,5	106,3	125,5
Juli — august	103,5	106,7	130,8
September — oktober	91,6	98,3	87,6
November — desember	120,7	124,2	99,5
Gjennomsnitt	100,0	100,0	100,0

brennevinsforbruket når en unntar at vinforbruket viser en sterk stigning fra mars—april til mai—juni. Ølforbruket viser en utpreget stigning i vår- og sommermånedene, sterkt fall om høsten og liten stigning mot jul.

Forbruket av brennevin i de enkelte to-måneders perioder i 1953 viste stort sett samme bevegelse som det vanlige. Forbruket var imidlertid relativt lavere i årets 4 første måneder enn tilfellet har vært i tidligere år. Nedgangen i brennevinsforbruket i 1953 var altså i første rekke konsentrert om 1. halvår. Bevegelsen i vinforbruket i 1953 skilte seg svært lite fra den vanlige sesongbevegelse. Forbruket var noe høyere i mars—juni og litt lavere i september—desember enn de sesongmessige forhold skulle tilsi. De gunstige værforholdene i juni gjorde at ølforbruket nådde maksimum i denne måneden. Vanligvis pleier forbruket å være størst i juli. Ellers viste sesongvariasjonene i ølforbruket i 1953 ingen vesentlig avvik fra det normale.

På grunnlag av oppgaver fra A/S Vinmonopolet og Den Norske Bryggeriforening har en regnet ut forbruket av brennevin, vin og øl i liter 100 prosent alkoholstyrke pr. innbygger i følgende tre salgsområder: Oslo salgsområde, Bergen salgsområde og Trondheim salgsområde. Resultatene av beregningene er ført opp i tabell XIV. En forklaring på hvorledes landet er delt inn i disse områder finner en i noter til tabellen.

Alkoholforbruket er vesentlig høyere i Oslo salgsområde enn i Bergen salgsområde, som igjen har større alkoholforbruk pr. innbygger enn Trondheim salgsområde. Tallene for 1953 var henholdsvis 2,74, 1,51 og 1,15 liter ren alkohol pr. innbygger. I samtlige salgsområder var brennevinsforbruket større enn ølforbruket, som igjen var større enn vinforbruket. Relativt sett var brennevinsforbruket størst innen Trondheim salgsområde, mens vinforbruket hadde større relativ betydning i Oslo salgsområde enn i de andre landsdeler. I Bergen salgsområde ble det konsumert mer øl i forhold til det samlede alkoholforbruk enn tilfellet var i de andre salgsområdene.

Brennevinsforbruket pr. innbygger var mindre i 1953 enn i 1952 i alle landsdeler. Vinforbruket steg fra 0,08 til 0,09 liter ren alkohol pr. innbygger i Trondheim salgsområde, i de andre salgsområdene var vinforbruket uforandret. Ølforbruket pr. innbygger steg både i Trondheim og Bergen salgsområder, mens det i Oslo salgsområde gikk noe ned.

Nedgangen i det samlede alkoholforbruk pr. innbygger i hele landet fra 1952 til 1953 var i første rekke bestemt av nedgangen i Oslo salgsområde. Også i Bergen salgsområde viste forbruket av alkoholholdige drikkevarer pr. innbygger nedgang, forbruket i Trondheim salgsområde derimot hadde en stigende tendens.

Den tilgjengelige alkoholemengde og hvorledes den blir disponert.

I tabell 12 har en stilt sammen oppgavene over tilvirking, lager, innførsels-overskott og forbruket av sprit, brennevin, vin og øl i årene 1951—1953.

Tabell 12. Tilvirking, lager, innførsel, utførsel og bruken av sprit, brennevin, vin og øl. 1000 liter beregnet til 100 prosent alkoholstyrke.

	1951		1952		1953	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Lager pr. 1/1.....	8 681	37,1	7 894	33,9	6 976	26,0
Tilvirking	14 439	61,8	15 677	67,3	18 668	69,6
Innførsel ÷ utførsel ..	262	1,1	÷ 289	÷ 1,2	1 195	4,4
Til disposisjon for innenlandsk bruk ...	23 382	100,0	23 282	100,0	26 839	100,0
Teknisk bruk	7 558	32,3	7 862	33,8	11 006	41,0
Medisinsk bruk	537	2,3	552	2,4	532	2,0
Forbruk av drikkevarer	6 885	29,4	7 045	30,3	6 896	25,7
Svinn ved destilering o. l., solgt til legasjoner, til skipsbruk m. v.	508	2,2	847	3,5	793	2,9
Lager pr. 31/12.....	7 894	33,8	6 976	30,0	7 612	28,4
Disponert innenlands	23 382	100,0	23 282	100,0	26 839	100,0

I 1953 var ca. 26,8 mill. liter ren alkohol disponibel for innenlandsk forbruk mot vel 23 mill. liter i så vel 1951 som 1952. Den disponible alkoholemengde var i disse tre årene i alt vesentlig bestemt av den løpende, innenlandske produksjon og lagerbeholdningene fra foregående år. Produksjonen i 1953 av sprit, vin og øl utgjorde 69,9 prosent av den tilgjengelige alkoholemengde, mot henholdsvis 61,8 og 67,3 prosent i 1951 og 1952. Lagerbeholdningene fra foregående år utgjorde henholdsvis 37,1, 33,9 og 26,0 prosent av den disponible mengde alkohol i 1951, 1952 og 1953. Varebyttet med utlandet betyr relativt lite for landets «alkoholforsyning». I 1951 og 1953 innførte vi mer alkohol enn vi utførte; men innførselsoverskottet førte ikke til mer enn henholdsvis 1,1 og 4,4 prosent stigning i den alkoholemengde som sto til disposisjon for innenlandsk forbruk de årene.

41,0 prosent av den disponible alkoholemengde gikk i 1953 til teknisk bruk. Så vel relativt som absolutt viser bruken av alkohol til tekniske formål en sterk stigning fra 1952 til 1953. Forbruket av alkoholholdige drikkevarer gikk i samme tidsrom ned med 149 000 liter ren alkohol. I 1953 ble 25,7 prosent av den tilgjengelige alkoholemengde nyttet som nytelses- og beruselsesmiddel, mot 30,3 prosent i 1952. Av tabell 12 framgår det også at både i 1951 og 1952 ble lagrene av alkohol redusert. Forbruket var imidlertid mindre enn tilgangen i 1953 og lagerbeholdningen er derfor noe større ved utgangen av året enn den var ved årets begynnelse. I forhold til den disponible alkoholemengde er imidlertid lagerbeholdningene av sprit, brennevin og vin mindre i 1953 enn tilfellet var i foregående år.

Forbrukernes utgifter til innkjøp av brennevin, vin og øl og statens inntekter av alkoholomsetningen.

Forbrukernes utgifter til innkjøp av brennevin, vin og øl er, foruten av prisene og de innkjøpte mengder av de ulike varesorter, bestemt av innkjøpene fordeling på salgs- og skjenkesteder. Skjenkeprisene er jo vesentlig høyere enn prisene i utsalgene, og en forskyvning i forbrukets sammensetning på innkjøpsmåte vil straks slå ut i utgiftstallene selv om forbruket kvantitativt har vært konstant.

Oppgavene over forbrukernes utgifter til brennevin og vin blir gitt av A/S Vinmonopolet. Forbrukernes utgifter til innkjøp av øl beregnes i Statistisk Sentralbyrå. Beregningene bygger på prisoppgaver innhentet gjennom Byråets priskorrespondenter. En får oppgaver over utsalgsprisene på øl i de tre skatteklasser i 53 byer og industristeder, mens skjenkeprisene innhentes for 35 byer. Mangelen av direkte oppgaver over ølsalgets fordeling på skjenkesteder og salgssteder har betydd et vesentlig usikkerhetsmoment i utgiftsberegningene. En har her vært henvist til å nytte oppgavene over innbetalt skjenkeavgift som beregningsgrunnlag. For 2. halvår 1953 innhentet en imidlertid oppgaver over bryggerienes levering av øl til skjenkesteder. Dermed har en fått et noe sikrere materiale enn tilfellet har vært for tidligere år. Selv om grunnlaget for utgiftsberegningene for øl ikke har vært helt tilfredsstillende, skulle tallene likevel gi et relativt pålitelig uttrykk for forbrukernes faktiske utgifter.

Forbrukernes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i årene 1937—1939 og 1945—1953 framgår av tabell XV, mens forbrukernes samlede utgifter til innkjøp av alkoholholdige drikkevarer i de samme årene er stilt sammen i tabell XVI.

Gjennomsnittsutgiftene pr. liter brennevin steg med 22 øre fra 1952 til 1953. Brennevinsprisene var så å si uforandret i dette tidsrom og utgiftsstigningen kan delvis forklares ved at det i 1953 relativt sett ble konsumert mer

brennevin på skjenkesteder enn året før. Dessuten gikk salget av det billigste, innenlandske brennevin relativt sett ned. Utgiftene pr. liter vin gikk ned med 4 øre. Denne nedgangen skyldes dels en mindre forskyvning i svakvinsalget mot billigere merker og dels at salget av den dyre, musserende vin er gått tilbake. Stigningen i ølutfgiftene (6 øre pr. liter) er i første rekke et resultat av avgiftsendringene pr. 1. juli 1952 og pr. 1. juli 1953.

Forbrukernes utgifter til brennevin, vin og øl var ca. 1 mill. kroner lavere i 1953 enn i 1952. Brennevinsutgiftene sank med hele 11 mill. kroner, men på den annen side steg utgiftene til innkjøp av øl og vin med henholdsvis 9,1 og 0,9 mill. kroner.

I tabellene XVII og XVIII finner en oppgaver over statens inntekter av alkoholomsetningen. Fra 1952 til 1953 sank statens alkoholinntekter fra 467 til 451 mill. kroner, det vil si med 16 mill. kroner. Det vesentligste av denne inntektssvikten skyldes nedgangen i brennevinsomsetningen.

Tabell 13. Statens inntekter og forbrukernes utgifter på omsetningen av sprit, brennevin, vin og øl i 1950—1953.

	Statens inntekter			Forbrukernes utgifter ¹⁾			Statens inntekter i prosent av forbrukernes utgifter		
	Brennevin, vin og sprit	Øl	Til-sammen	Brennevin, vin og sprit	Øl	Til-sammen	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	pet.	pet.	pet.
1950.....	338 502	87 558	426 060	404 894	167 333	572 227	83,6	52,3	74,5
1951.....	344 696	101 783	446 479	419 668	194 100	613 768	82,1	52,4	72,7
1952.....	361 631	105 321	466 952	446 324	209 200	655 524	81,0	50,3	71,2
1953.....	346 195	104 683	450 878	436 052	218 300	654 352	79,4	48,0	68,9

¹⁾ Inkl. utgifter til innkjøp av sprit, brennevin og vin til teknisk og medisinsk bruk.

Statens inntekter av alkoholomsetningen i prosent av forbrukernes utgifter til sprit, brennevin, vin og øl gikk ytterligere ned fra 1952 til 1953 (se tabell 13). For sprit, brennevin og vin gikk statens inntektsandel ned fra 81,0 til 79,4 prosent. Dette skyldes at forbruket av brennevin gikk ned, mens salget av vin viste en svak stigning. Som en følge av nedgangen i salget av eksportøl, gikk også en mindre del av omsetningsbeløpet for øl til statskassen i 1953 enn i foregående år.

Forseelser mot rusdrikklovene.

Statistikken omfatter følgende forseelser mot rusdrikklovene:

- 1) Overtredelser av §§ 2 og 17 i lov nr. 8 av 15. august 1908 og § 54 i lov av 5. april 1927, som omhandler retten til å tilvirke og omdestillere brennevin, retten til å besitte apparater bestemt for, eller tjenlig til, brennevintilvirkning eller omdestillering av brennevin og retten til å tilvirke og besitte sats. I det følgende vil disse forseelsene bli omtalt som hjemmebrenning.

- 2) I §§ 47—52 i lov av 5. april 1927 er det bestemt at den som ikke retter seg etter lovens bestemmelser om innførsel, sjøtransport og utlossing av sprit og brennevin skal straffes. Handlinger som ifølge disse bestemmelsene er straffbare kalles i alkoholstatistikken smugling.
- 3) Ulovlig salg og annen ulovlig innenlandsk omsetning av rusdrikk i henhold til § 47 i lov av 5. april 1927.
- 4) Ulovlig skjenking, utdeling eller fortæring av rusdrikk ved kirke, forsamlingshus eller ved lokale hvor det holdes offentlig forsamling. Se § 62 i lov av 5. april 1927.
- 5) Ulovlige drikkelag etter lov av 5. april 1927, § 65.
- 6) Ulovlig fortæring av medbrakt sprit og brennevin på bevertningssteder. Se lov av 5. april 1927, § 66.
- 7) Ulovlig fortæring av rusdrikk i foreninger i henhold til § 67 i lov av 5. april 1927.
- 8) Overtredelser av bestemmelsene om utdeling og anvendelse av resepter på brennevin. Jfr. lov av 30. november 1923, §§ 2, 4 og 6.
- 9) Ulovlig omgang med denaturert sprit ifølge § 40 i lov av 5. april 1927.

Oppgaven over tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de nevnte forseelser hentes inn fra politimestrene. Dersom et forelegg eller en dom omfatter mer enn en forseelse blir den i statistikken telt med i alle de grupper den gjelder.

Tabell 14. Tallet på forelegg og dommer for overtredelser av rusdrikklovene.

	Riket	Bygder	Byer
1937	4 277	2 701	1 576
1938	4 340	2 762	1 578
1939	4 659	2 957	1 702
1945	2 706	529	2 177
1946	2 310	716	1 594
1947	2 460	802	1 658
1948	2 517	821	1 696
1949	2 496	666	1 830
1950	2 300	625	1 675
1951	2 190	736	1 454
1952	2 289	779	1 510
1953	2 571	1 051	1 520

I 1953 var tallet på forelegg og dommer for overtredelser av rusdrikklovgivningen 2 571 mot 2 289 i 1952 (se tabell 14). Tallet på rusdrikkforseelser steg således med 282, eller med 12,3 prosent, fra 1952 til 1953. I bygdene steg tallet på forseelser med 34,9 prosent, mens det tilsvarende tall for byene steg 0,7 prosent.

Tabell 15. Tallet på forelegg og dommer for de ulike forseelser.

Forseelsens art	1951			1952			1953		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Hjemmebrenning ...	196	142	54	309	212	97	671	507	164
Smugling	259	38	221	389	104	285	530	124	406
lovlig salg	493	164	329	366	122	244	413	137	276
lovlig omgang med denaturert sprit ..	603	208	395	592	179	413	436	144	292
lovlig drikkelag ...	384	60	324	412	48	364	346	30	316
lovlig fortæring av medbrakt br.vin på bevertningssted.	136	51	85	106	33	73	87	37	50
lovlig skjenking ved off. forsamlings- lokale	112	68	44	103	77	26	82	67	15
lovlig fortæring i foreninger o. l. ...	3	1	2	5	3	2	1	1	—
Reseptmisbruk	4	4	—	7	1	6	5	4	1
Tilsammen.....	2 190	736	1 454	2 289	779	1 510	2 571	1 051	1 520

Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovforselser i 1937—1939 og 1945—1953 er stilt sammen i tabell XIX. For årene 1951—1953 er enkelte hovedtall satt opp i tabell 15.

Tallene for hjemmebrenning viser den største så vel absolutte som relative stigning fra 1952 til 1953. I bygdene var det 139 prosent flere forelegg eller dommer for hjemmebrenning enn i foregående år. I byene var stigningen 69 prosent. Tallene for smugling var også vesentlig høyere i 1953 enn i 1952. Særlig gjelder dette byene hvor tallene steg med vel 42 prosent. Den mest utpregede nedgang i forseelsestallene gjelder ulovlig omgang med denaturert sprit. I hele landet viste tallet på forelegg og dommer for denne forseelsen en nedgang på 156 fra 1952 til 1953, dvs. om lag 26 prosent. Relativt sett var nedgangen større i byene enn i bygdene. Også de andre grupper av forseelser, med unntak av ulovlig salg, viste nedgang fra 1952 til 1953.

Tabell 16 gir en oversikt over forseelsene i ulike landsdeler. I tabellene XX—XXV vil en finne fylkesvise oppgaver.

Med unntak av Telemark steg tallet på forseelser mot rusdrikklovene i alle landsdeler fra 1952 til 1953. Stigningen var relativt sett størst i Opplandene (om lag 26 prosent). I Sørvest-Norge og Møre og Trøndelag steg tallet på forseelser med ca. 18 prosent; mens stigningen i egnen om Oslofjorden og Nord-Norge var henholdsvis ca. 10 og 9 prosent. I Telemark var tallet på forseelser i 1953 om lag 13 prosent lavere enn i 1952. Tallet på forelegg og dommer for hjemmebrenning steg fra 1952 til 1953 i alle landsdeler. Den prosentvise stigning var størst i Møre og Trøndelag og minst i egnen om Oslofjorden. Tallene var henholdsvis ca. 241 og 79 prosent.

Sett i relasjon til folketallet hadde Nord-Norge i 1953 det høyeste forseelsestall. Tallet på forelegg og dommer for rusdrikklovforselser pr. 1 000 innbyggere var i denne landsdelen ca. 1,11 i 1953. I Telemark og egnen om

Tabell 16. Forseelser i ulike landsdeler.

Forseelsenes art		Eggen om Oslofjorden ¹⁾	Opplandene ²⁾	Telemark	Sørvest- Norge ³⁾	Møre og Trøndelag	Nord- Norge ⁴⁾
Hjemmebrenning	1951	72	26	8	4	22	64
	1952	118	58	17	15	29	72
	1953	211	129	34	49	99	149
Smugling	1951	60	1	11	119	20	48
	1952	108	2	18	120	13	128
	1953	181	—	21	160	25	143
Ulovlig salg av sprit og brennevin	1951	157	13	5	146	112	60
	1952	101	18	8	112	80	47
	1953	134	28	3	104	99	45
Ulovlig omgang med denatu- rert sprit	1951	232	32	48	103	108	80
	1952	227	45	48	71	92	109
	1953	155	17	35	108	57	64
Ulovlig drikkelag	1951	239	8	1	107	9	20
	1952	232	9	39	88	16	28
	1953	189	3	21	90	21	22
Andre forseelser	1951	32	26	25	87	34	51
	1952	39	21	4	48	75	34
	1953	39	16	3	27	59	31
Tilsammen	1951	792	106	98	566	305	323
	1952	825	153	134	454	305	418
	1953	909	193	117	538	360	454

¹⁾ Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold.

²⁾ Hedmark og Oppland.

³⁾ Fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Sogn og Fjordane.

⁴⁾ De tre nordligste fylker.

Oslofjorden var tilsvarende tall 0,85 og 0,81. Forseelseshyppigheten var lavest i Opplandene (0,58 forseelser pr. 1 000 innbyggere). Tallet på forseelser for hjemmebrenning pr. 1 000 innbyggere var høyest i Opplandene (0,38) og Nord-Norge (0,37) og lavest i Sørvest-Norge (0,06). Også når det gjelder smugling var tallet på forseelser pr. 1 000 innbyggere relativt høyt i Nord-Norge. I Telemark var tallet på forelegg og dommer for ulovlig omgang med denaturert sprit ca. 0,25 pr. 1 000 innbyggere, det er om lag dobbelt så høy forseelseshyppighet som i gjennomsnitt for hele landet.

Til forklaring av nedgangen i brennevinsforbruket er det vanlig å vise til en tiltakende hjemmebrenning etter opphevelsen av sukkerrasjoneringen i september 1952. Nedgangen i forbruket av eksportøl setter man også ofte i forbindelse med den økte tilgang på sukker. Da en mangler oppgaver over omfanget av så vel hjemmebrenningen som hjemmebryggingen, er det ikke mulig å si noe bestemt om hvor stor betydning en skal tillegge dette moment. Selv om oppgavene fra politiet over forseelsene mot rusdrikklovene er preget av politiets effektivitet og rene tilfeldigheter, må en likevel ha lov til å forutsette en viss sammenheng mellom tallet på forelegg og dommer for hjemme-

brenning og omfanget av hjemmebrenningen. Fra 1952 til 1953 steg tallet på forelegg og dommer for hjemmebrenning med hele 117 prosent. En må således gå ut fra at omfanget av hjemmebrenningen steg fra 1952 til 1953, og at stigningen var så stor at den utvilsomt kan ha betydning for vurderingen av oppgavene over det lovlige alkoholforbruk.

Drukkenskapsforseelser.

Tall som viser drukkenskapsforseelsene i 1952 og 1953 og i en del tidligere år er stilt sammen i tabellene XXVI—XXXVII. De gir opplysninger om drukkenskapsforseelsene i de enkelte byer, fylkesvise oppgaver over forseelsene i bygdene, oppgaver over hvorledes forseelsene fordeler seg på innenbys(bygds)- og utenbys(bygds)-boende og på menn og kvinner, tallet på arrestasjoner for drukkenskap m. v.

Drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder.

Tallet på drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder i årene 1946—1953 finner en i tabell 17. Tabellen inneholder også oppgaver over forseelsene fordelt på innenbys(bygds)- og utenbys(bygds)-boende.

Tabell 17. Tallet på drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder.

	Riket	Byer	Fordelt på:		Bygder	Fordelt på:	
			forseelser begått av innenbys-boende	forseelser begått av utenbys-boende		forseelser begått av innenbys-boende	forseelser begått av utenbys-boende
1946	42 515	38 060	4 455
1947	39 421	34 838	4 583
1948	40 907	36 387	24 474	11 913	4 520	3 383	1 137
1949	37 831	33 529	21 892	11 637	4 302	3 143	1 159
1950	32 764	28 474	18 170	10 304	4 290	3 079	1 211
1951	31 648	27 905	17 360	10 545	3 743	2 670	1 073
1952	33 728	29 963	18 818	11 145	3 765	2 685	1 080
1953	34 985	30 838	19 832	11 006	4 147	2 928	1 219

I 1953 var det 34 985 drukkenskapsforseelser i hele landet. 30 838 eller ca. 88 prosent av disse forseelser ble begått i byene, mens forseelsestallet for bygdene var 4 147 eller ca. 12 prosent av alle drukkenskapsforseelsene. I årene 1946—1951 viste tallet på drukkenskapsforseelser, med unntak av 1948, nedgang fra år til år. Forseelsestallet for 1952 var litt høyere enn det for året før. Oppgavene for 1953 viser en fortsatt tendens til øking i tallet på drukkenskapsforseelser. Tallet på forseelser i 1953 var 10,5 prosent høyere enn tilsvarende tall for 1951. Den prosentvise stigning i tallet på drukkenskapsforseelser fra 1952 til 1953 var 3,7. I hovedtrekkene viser forseelsestallene

for byer og bygder samme bevegelse i etterkrigstiden. Fra 1951 til 1953 steg tallet på forseelser med over 10 prosent så vel i byer som i bygder. Ser en på stigningen i forseelsestallene fra 1951 til 1952 og fra 1952 til 1953 viser imidlertid forseelsestallene for byer og bygder forskjellig bevegelse. For byene var stigningen så vel absolutt som relativt sett vesentlig større fra 1951 til 1952 enn fra 1952 til 1953, mens stigningen i forseelsestallene for bygdene i alt vesentlig foregikk i tidsrommet 1952—1953.

35,7 prosent av drukkenskapsforseelsene i byene i 1953 ble begått av utenbysboende. Tilsvarende prosenttall for bygdene var 29,4. I årene 1943—1951 steg tallet på forseelser begått av personer bosatt utenfor forseelseskommunen i prosent av alle forseelsene fra år til år så vel for byer som for bygder. For bygder var både i 1951 og 1952 tallet på forseelser begått av utenbygdsboende i prosent av alle forseelser i bygdene 28,7. Oppgavene for 1953 viser en fortsatt utvikling i retning av at relativt flere og flere av forseelsene i bygdene blir begått av utenbygdsboende. For byene var tallet på forseelser begått av utenbysboende i prosent av alle forseelser 37,2 i 1952 mot 37,8 i 1951. Prosenttallet for 1953 var, som tidligere nevnt, 35,7. Tallene for de to siste år viser en tendens til at en mindre del av drukkenskapsforseelsene i byene blir begått av utenbysboende.

Drukkenskapsforseelser med arrestasjon og forseelser begått av kvinner.

I tabell 18 har en stilt sammen enkelte hovedtall til belysning av hyppigheten av arrestasjoner for drukkenskap og hyppigheten av drukkenskapsforseelser blant kvinner.

Tabell 18. Drukkenskapsforseelser med arrestasjon og forseelser begått av kvinner.

	Alle forseelser	Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av kvinner		Forseelser begått av kvinner i Oslo	
		I alt	I pct. av alle forseelser	I alt	I pct. av alle forseelser	I alt	I pct. av alle forseelser begått i Oslo
1946	42 515	35 650	83,9	1 937	4,6	1 116	7,3
1947	39 421	32 808	83,2	1 692	4,3	966	6,3
1948	40 907	35 312	86,3	1 874	4,6	1 241	7,3
1949	37 831	32 733	86,5	1 513	4,0	918	6,2
1950	32 764	28 927	88,3	1 274	3,9	726	6,0
1951	31 648	26 737	84,5	1 753	5,5	1 241	9,9
1952	33 728	28 266	83,8	2 068	6,1	1 479	10,8
1953	34 985	28 911	82,6	2 200	6,3	1 604	10,9

I den alt overveiende del av drukkenskapssakene går politiet til arrestasjon. I 1953 ble arrestasjon anvendt i 82,6 prosent av alle tilfelle av drukkenskapsforseelser. Tilsvarende prosenttall for 1952 var 83,8.

Tallet på drukkenskapsforseelser begått av kvinner steg fra 2 068 i 1952 til 2 200 i 1953. Relativt sett er dette en større stigning enn i tallet på forseelser begått av menn. Tallet på forseelser begått av kvinner i prosent av alle forseelsene gikk opp fra 6,1 til 6,3 prosent fra 1952 til 1953. Den altverveidende del av forseelser blant kvinner blir begått i Oslo, i 1953 utgjorde forseelser blant kvinner i Oslo ca. 73 prosent av alle forseelser begått av kvinner. Mens 10,9 prosent av forseelsene i Oslo ble begått av kvinner utgjorde forseelsene blant kvinner i landet ellers 2,9 prosent av forseelsene. Hovedstaden står m. a. o. i en klar særstilling når det gjelder drukkenskapsforseelser begått av kvinner.

Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere.

For bl. a. å lette en eventuell sammenlikning mellom tallet på drukkenskapsforseelser i ulike geografiske områder, har en i tabellene XXXII og XXXIII stilt sammen oppgaver over drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer og bygdene fylkesvis for 1950—1953. For tidligere år vil en finne enkelte hovedtall i tabell XXXIV og tabell 19.

Tabell 19. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere i riket, byer og bygder.

	Riket	Byer		Bygder	
		Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbygdsboende
1946	13,7	43,8	..	2,0	..
1947	12,5	39,6	..	2,0	..
1948	12,9	35,5	23,9	2,1	1,6
1949	11,8	32,4	21,1	2,0	1,4
1950	10,1	27,2	17,2	1,9	1,4
1951	9,6	26,5	16,5	1,7	1,2
1952	10,2	28,0	17,6	1,7	1,2
1953	10,5	28,6	18,4	1,8	1,3

Forselestallene pr. 1 000 innbyggere viser samme bevegelse i årene 1946—1953 som totaltallene. Pr. 1 000 innbyggere ble det i 1953 i byene begått 28,6 drukkenskapsforseelser mot 1,8 i bygdene. Tilsvarende tall for 1952 var henholdsvis 28,0 og 1,7. Tallet på forseelser begått av innenbysboende pr. 1 000 innbyggere var i 1953 i byene 18,4 og i bygdene 1,3.

I tabell 20 finner en oppgaver over drukkenskapsforseelsene begått av innenbysboende pr. 1 000 innbyggere i byer av forskjellig størrelse. Tallene for alle år (1950—1953) viser en klar sammenheng mellom byenes størrelse og forseelseshyppighetene. Tallet på drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere stiger med byenes størrelse. Den samme sammenheng finner en både i byer med og uten lovlig brennevinomsatning.

Tallet på forseelser begått av innenbysboende pr. 1 000 innbyggere er vesentlig høyere i byer med brennevinshandel enn i byer uten handel med

Tabell 20. Drukkenskapsforseelser begått av innenbysboende pr. 1000 innbyggere i byer av forskjellig størrelse.

Folketall	Tallet på byer 1953	1950	1951	1952	1953
Alle byer	66	17,2	16,5	17,6	18,4
Under 2 000	15	3,2	2,8	2,1	5,5
2 000 — 4 999	23	6,5	6,1	6,9	6,6
5 000 — 9 999	8	9,5	8,9	8,5	7,1
10 000 — 49 999	16	14,0	12,6	13,4	13,6
50 000 og mer	4	20,8	20,2	21,7	23,1
Byer med lovlig brennevinshandel	20	18,8	18,2	19,7	20,7
Under 2 000	—
2 000 — 4 999	1	12,1
5 000 — 9 999	5	6,8	7,7	8,1	6,5
10 000 — 49 999	10	13,7	12,8	13,7	14,4
50 000 og mer	4	20,8	20,2	21,7	23,1
Byer uten lovlig brennevinshandel	46	10,4	8,9	9,4	9,1
Under 2 000	15	3,2	2,8	2,1	5,5
2 000 — 4 999	22	6,5	6,1	6,9	6,3
5 000 — 9 999	3	13,1	10,6	9,1	7,9
10 000 — 49 999	6	14,8	12,2	12,9	12,3
50 000 og mer	—

brennevin. Forklaringen på denne forskjellen er i første rekke den at byer med lovlig brennevinsomsetning gjennomgående er større enn de uten slik omsetning.

Forseelseshallene pr. 1 000 innbyggere for byer med 5 000—9 999 innbyggere var i 1953 for de med og de uten brennevinshandel henholdsvis 6,5 og 7,9. Også i årene 1950—1952 var drukkenskapspromillen i byer med 5 000—9 999 innbyggere høyest i de uten lovlig brennevinshandel. I størrelsesgruppen 10 000—49 999 var promilletallene både i 1951, 1952 og 1953 høyest i byer med brennevinsomsetning. På grunnlag av det foreliggende materiale kan en således ikke trekke noen slutning om hvorvidt brennevinsutsalg i en by fører til flere eller færre drukkenskapsforseelser blant innenbysboende.

Drukkenskapsforseelser i de ulike måneder.

Månedlige oppgaver over drukkenskapsforseelsene i byer og bygder i 1950—1953 finner en i tabell XXXV. Disse tallene kan imidlertid vise en nokså ujevn bevegelse på grunn av det ulike tall på fredager og lørdager i månedene. Drukkenskapsforseelsene er som regel høyest på disse ukedagene. Dessuten er tallene påvirket av at de bevegelige helgedager kan falle i de og de måneder et år og i andre måneder et annet år. I statistikken nytter en oppgaver for 2-måneders perioder til analysen av sesongvariasjonene, da tallet

på fredager, lørdager og bevegelige helgedager i disse perioder så å si er konstant fra år til år. I tabellene XXXVI og XXXVII finner en oppgaver over forseelsene i de enkelte byer og bygdene fylkesvis for 2-måneders perioder. Enkelte hovedtall er stilt sammen i tabell 21.

Tabell 21. Drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder i 2-måneders perioder.

	Riket			Byer			Bygder		
	1951	1952	1953	1951	1952	1953	1951	1952	1953
Januar — februar	3 969	4 723	4 725	3 462	4 162	4 146	507	561	579
Mars — april . .	4 998	5 534	5 812	4 434	4 901	5 208	564	633	604
Mai — juni . . .	5 622	5 927	6 128	4 911	5 260	5 252	711	667	876
Juli — august .	5 904	6 658	6 791	5 142	5 996	6 046	762	662	745
September — oktober	5 697	5 686	6 165	5 015	4 985	5 465	682	701	700
November — desemb.	5 458	5 200	5 364	4 941	4 659	4 721	517	541	643
Gjennomsnitt	5 275	5 621	5 831	4 651	4 994	5 140	624	628	691

Tabell 22. Sesongindekser for drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder.

	Riket	Byer	Bygder
Januar — februar	83,3	83,1	84,6
Mars — april	101,3	101,8	97,1
Mai — juni	102,4	101,8	107,6
Juli — august	116,4	116,6	114,8
September — oktober	104,6	103,9	109,3
November — desember	92,0	92,8	86,6
Gjennomsnitt	100,0	100,0	100,0

Indeksene i tabell 22 er beregnet etter oppgaver for årene 1946—1953. Beregningene viser at drukkenskapsforseelsene har en klar sesongvariasjon. Forseelsestallene er normalt lavest i januar og februar, stiger så opp til et maksimum i juli og august. I månedene september, oktober, november og desember faller tallet på forseelser jamt ned mot minimumsmånedene januar og februar. I hovedtrekkene viser tallet på drukkenskapsforseelser i byer og i bygder samme variasjon gjennom året.

Sesongvariasjonen i forseelsestallene for 1953 var stort sett i samsvar med den bevegelsen indeksene gir uttrykk for. Tallene for bygdene avviker imidlertid noe fra det normale idet forseelsestallene var høyest i mai og juni. Også i 1952 var tallet på drukkenskapsforseelser i bygdene høyere i mai—juni enn i juli—august.

Drukkenskapsforseelsene sett i sammenheng med forbruket av brennevin, vin og øl.

I årene 1946—1951 gikk så vel alkoholforbruket som tallet på drukkenskapsforseelser ned fra år til år. Nedgangen i forseelsestallene var relativt større enn den i oppgavene over forbruket av brennevin, vin og øl. Fra 1951

til 1953 steg tallet på drukkenskapsforseelser med 10,5 prosent, mens alkoholforbruket så å si var like stort i de to årene. I 1951 ble det gjennomsnittlig begått 4,6 drukkenskapsforseelser pr. 1 000 liter forbrukt ren alkohol. Tilsvarende forholdstall for 1952 og 1953 var henholdsvis 4,8 og 5,1. Tallet på drukkenskapsforseelser vurdert etter brennevinsforbruket viser en ugunstig utvikling i alle år etter 1946. Mens det i 1946 ble begått gjennomsnittlig 7,5 drukkenskapsforseelser pr. 1 000 liter brennevin beregnet til 100 prosent alkoholstyrke, var forholdstallet i 1953 hele 10,3.

Tabell 23. Anslått forbruk (regnet i liter ren alkohol) pr. innbygger av brennevin, vin og øl og drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere i 3 større landsdeler.

	1950	1951	1952	1953
<i>Oslo salgsområde¹⁾</i>				
Forbruket av alkoholholdige drikkevarer .	2,85	2,76	2,82	2,74
Drukkenskapsforseelser	12,60	12,40	13,10	13,40
<i>Bergen salgsområde¹⁾</i>				
Forbruket av alkoholholdige drikkevarer .	1,58	1,54	1,53	1,51
Drukkenskapsforseelser	8,80	8,10	8,50	8,90
<i>Trondheim salgsområde¹⁾</i>				
Forbruket av alkoholholdige drikkevarer .	1,15	1,11	1,14	1,15
Drukkenskapsforseelser	5,40	4,80	5,30	5,50

¹⁾ Om oppdelingen av landet i salgsområder, se noter til tabell XIV.

I tabell 23 har en stilt sammen oppgavene over alkoholforbruket pr. innbygger i ulike deler av landet og drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de samme landsdeler. Tallene viser at drukkenskapsforseelsene pr. 1 000 innbyggere varierer fra landsdel til landsdel på tilsvarende vis som alkoholforbruket. I Bergen salgsområde er drukkenskapspromillen i forhold til alkoholforbruket noe høyere enn tilfellet er i de to andre landsdeler.

Den offentlige alkoholistsorg.

Noen særskilt forsorgsordning for alkoholister med egne offentlige organer til å ta seg av edruelighetsarbeid fikk en ikke før loven av 26. februar 1932 om edruelighetsnemnder og behandling av drikkfeldige ble satt i verk. Lovens bestemmelser om oppnevning av kommunale edruelighetsnemnder ble med visse modifikasjoner satt ut i livet fra 1. juli 1933. De øvrige bestemmelser ble først satt i verk fra 1. juli 1939.

Sosialdepartementet har den sentrale og øverste administrative ledelse av alkoholistsorgen. Som medisinsk konsulent for departementet er det opprettet en stilling som overlege for alkoholistsorgen. Overlegen har til oppgave å lede og kontrollere behandlingen av pasientene i kurstedene. Han avgjør også søknader om innleggelse i kursted. Statens Edruelighetsråd er det tredje

sentrale organ i alkoholistforsorgen. Rådet har til oppgave å fremme edrue- lighetsarbeidet i vårt land, og det er statens sakkyndige organ i edrue- lighets- spørsmål. Rådets praktiske arbeid har, ved siden av konsulentvirksomheten for Sosialdepartementet, for det meste bestått i rettledning og bistand til de lokale organene — edrue- lighetsnemndene.

Ifølge loven av 26. februar 1932 skal det i hver kommune være en egen edrue- lighetsnemnd som har til oppgave å virke for bedre edrue- lighetsforhold og ta seg av drikkfeldige personer. Hvor særlige forhold taler for det kan Sosialdepartementet samtykke i at forsorgsstyret varetar de oppgaver som skulle høre under nemnda.

Fra og med 1938 har edrue- lighetsnemndene gitt oppgaver til Statens Edrue- lighetsråd. Rådet bearbeider disse opplysningene og publiserer resul- tatene i en liten trykksak med titelen «Edrue- lighetsnemndene». Oppgavene i dette avsnittet er hentet fra disse meldingene.

Tabell 24. Edrue- lighetsnemndene i 1946—1953.

	Tallet på edrue- lighetsnemnder	Tallet på nemnder som har gitt meld- ing om virk- somheten	Fordelt på:		
			nemnder som har hatt alko- holmisbrukere til behandling	nemnder som har vært i virksomhet på annen måte	nemnder som ikke har vært i virksomhet
1946.....	675	628	209	94	325
1947.....	698	631	226	126	279
1948.....	734	640	307	143	190
1949.....	744	645	448	78	119
1950.....	744	665	452	93	120
1951.....	744	625	411	88	126
1952.....	744	666	480	66	120
1953.....	744	681	490	107	84

Siden 1949 har det vært edrue- lighetsnemnder i alle landets kommuner. I 1953 fungerte imidlertid forsorgsstyret i 5 kommuner som edrue- lighets- nemnd. I så vel 1951 som 1952 var det 11 kommuner som hadde tillatelse til å la forsorgsstyret utføre de plikter loven pålegger edrue- lighetsnemndene. Aktivi- teten i nemndene har steget sterkt i etterkrigstiden. Av nemnder som har gitt årsmelding var det i 1946 vel halvparten som ikke hadde vært i virksomhet. I 1953 gikk om lag 12 prosent av svarene fra nemndene ut på at de ikke hadde vært i virksomhet det året. Tilsvarende tall for 1952 var 18 prosent. Vel 33 prosent av de nemndene en fikk oppgaver fra hadde i 1946 alkoholmisbrukere til behandling, mens 72 prosent av nemndene hadde alkoholmisbrukere til behandling i 1953.

I 1953 ble i alt 17 952 personer meldt til edrue- lighetsnemndene. 96,4 prosent av de meldte var menn mot 3,6 prosent kvinner. Tallet på alko- hol- misbrukere meldt til nemndene var høyere i 1953 enn i 1952 så vel for menn som for kvinner. Av dem som ble meldt til nemndene i 1953 var 4 836, eller

Tabell 25. Tallet på alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene i 1946—1953.

	Tallet på personer meldt til nemndene			Av disse meldt for første gang					
				I alt			25 år og yngre		
	Menn	Kvinner	Tils.	Menn	Kvinner	Tils.	Menn	Kvinner	Tils.
1946..	15 318	429	15 747	6 489	133	6 622	1 179	25	1 204
1947..	14 705	473	15 178	5 145	233	5 378	820	20	840
1948..	16 442	1 333	17 775	7 517	332	7 849	1 179	38	1 217
1949..	21 263	1 041	22 304	7 616	250	7 866	1 180	30	1 210
1950..	19 362	955	20 317	6 271	207	6 478	1 153	34	1 187
1951..	16 310	888	17 198	5 034	160	5 194	961	21	982
1952..	15 796	544	16 340	4 899	156	5 055	973	34	1 007
1953..	17 302	650	17 952	4 651	185	4 836	979	39	1 018

26,9 prosent ikke meldt til en edruelighetsnemnd tidligere. Både absolutt og relativt er dette et lavere tall enn i foregående år. I 1953 var relativt sett svært mange av de første gangs meldte unge mennesker, 21,1 prosent var 25 år og yngre. Tilsvarende tall for 1951 og 1952 var henholdsvis 19,9 og 18,9 prosent.

I tabell 26 finner en oversikt over hvem anmodningene til edruelighetsnemndene om inngrep mot alkoholmisbrukere er kommet fra. Tilsvarende oppgaver spesifisert for menn og kvinner finner en i tabell XXXVIII.

Tabell 26. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene fordelt etter hvem anmodningene om inngrep kom fra 1946—1953.

	Tallet på personer meldt til nemndene	Anmodning om inngrep kom fra:						inngrep etter nemndenes eget tiltak
		den drikkfeldige selv	den drikkfeldiges familie	politiet	forsorgsvesenet	leger og prester	andre nemnder	
1946.....	15 747	63	2 098	13 150	80	83	75	198
1947.....	15 178	72	2 073	12 344	88	133	63	405
1948.....	17 775	99	1 903	14 947	124	102	93	507
1949.....	22 304	167	2 114	19 195	124	135	197	372
1950.....	20 317	251	1 958	17 271	123	139	186	389
1951.....	17 198	221	1 405	14 904	45	121	180	322
1952.....	16 340	306	1 362	13 999	43	146	179	305
1953.....	17 952	418	1 345	15 570	46	123	173	277

Den alt overveiende del av anmodningene til edruelighetsnemndene om inngrep overfor en alkoholmisbruker kommer fra politiet. Politiet har i henhold til lov plikt til å gi melding til nemndene om alle personer som blir ilagt straff for beruselse. Denne meldeplikt omfatter likevel ikke personer som politiet finner at det er åpenbart hensiktsløst kommer under behandling av nemndene. I 1953 kom ca. 87 prosent av anmodningene fra politiet. Nest etter politiet kom flest anmodninger fra den drikkfeldiges familie (7,5 prosent) og den drikkfeldige selv (2,3 prosent). Anmodning om inngrep fra de drikkfeldige selv er blitt mer alminnelig fra år til år i etterkrigstiden. Mens

0,4 prosent av anmodningene i 1946 kom fra de drikkfeldige selv, var forholdstallene i 1952 og 1953 henholdsvis 1,9 og 2,3 prosent. På den annen side viser tallet på anmodninger fra den drikkfeldiges familie en markert nedgang i de senere år. Tallet på anmodninger fra politiet, forsorgsvesenet, leger og prester, andre edruelighetsnemnder og inngrepene etter nemndenes egne tiltak har variert noe fra år til år, men stort sett har deres prosentvise del av anmodningene om inngrep vært uforandret i årene 1946—1953.

Ved en nærmere undersøkelse av de innkomne anmodninger om inngrep mot alkoholmisbrukere har edruelighetsnemndene i de senere år funnet at om lag halvparten av tilfellene eger seg for nemndbehandling. I 1953 grep nemndene inn overfor 9 372 personer, mens 17 952 personer ble meldt til nemndene i samme år. De sakene som blir henlagt av nemndene gjelder personer som det, etter nemndenes vurdering og gjeldende bestemmelser, ikke er tilstrekkelig grunnlag for inngrep mot, saker der en mangler tilstrekkelige opplysninger og tilfelle som ikke anses egnet til behandling av nemndene.

Tallet på personer behandlet av edruelighetsnemndene i 1946—1953 og opplysninger om den viktigste behandling disse har fått er stilt sammen i tabell 27. Tilsvarende oppgaver spesifisert for menn og kvinner finner en i tabell XXXIX.

Tabell 27. Tallet på personer behandlet av edruelighetsnemndene fordelt etter behandlingsmåten.¹⁾

	Tallet på behandlede i alt	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt aversanbehandling	Meldt inn i avholdslag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Besluttet innlagt i kursted	
							Frivillig	Tvang	Frivillig	Tvang
1946..	7 754	6 479	759	—	176	98	23	5	189	25
1947..	7 044	5 874	607	—	205	63	24	6	235	30
1948..	6 838	5 730	443	—	165	155	30	8	286	21
1949..	8 102	6 500	706	—	232	209	30	13	379	33
1950..	8 808	6 692	516	606	257	163	33	7	507	27
1951..	8 226	6 229	476	557	239	171	20	12	495	27
1952..	8 637	6 248	709	825	203	195	27	9	401	20
1953..	9 372	7 390	636	447	142	167	30	6	525	29

¹⁾ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

9 372 personer ble behandlet av edruelighetsnemndene i 1953 mot 8 637 i 1952. I den alt overveiende del av tilfellene består nemndbehandlingen i å innkalle alkoholmisbrukerne til drøfting av og advaring mot de problemer et fortsatt alkoholmisbruk kan medføre. I 1953 ble advarsel nyttet som den viktigste forholdsregel overfor om lag 79 prosent av de behandlede. En noe strengere foranstaltning ble truffet overfor 6,8 prosent av de behandlede, de ble nemlig besluttet satt under tilsyn, mens 4,8 prosent fikk aversanbehandling. Den strengeste form for inngrep mot alkoholmisbrukere som loven, under bestemte forutsetninger, gir nemndene adgang til å bruke er tvangsinnlegging

i kursted. I 1953 fant nemndene å måtte gå til et så avgjørende inngrep overfor 29 drikkfeldige. Nemndene besluttet dessuten, etter å ha innhentet de drikkfeldiges samtykke, å sende 525 personer til kursted. I alt ble således 554 personer besluttet innlagt i kursted for drikkfeldige i 1953. Tilsvarende tall for 1952 var 421.

Staten driver 3 kursteder for drikkfeldige, nemlig Bjørnebekk, Hovelsåsen og Ørje. Dessuten har en disse godkjente, private kurstedene: Blåkorshjemmet, Framnes, Veslelien, Løken, Dybvad, Lolandsheimen, Kamerat-Heimen og Hasselbakken. De to sistnevnte er kommet til som godkjente kursteder i 1953. I tabell 28 kan en finne noen opplysninger om belegget ved kurstedene.

Tabell 28. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere.

	Tallet på kursteder	Effektive plasser	Innlagte pasienter	Av disse:		Innlagte pasienter som trygdekassene betaler for	Tallet på pasienter pr. 31/12
				innlagt av nemndene	innlagt privat		
1949 ...	9	286	527	417	22	178	279
1950 ...	9	297	617	490	54	222	259
1951 ...	9	288	671	586	48	198	266
1952 ...	9	280	634	551	16	230	272
1953 ...	11	321	692	569	23	213	296

Som en følge av aktiviseringen av edruelighetsnemndene er nemndenes utgifter stadig steget i de senere år. Mens utgiftene i budsjettåret 1948/49 utgjorde kr. 699 200, var nemndenes utbetalinger i 1952/53 kommet opp i kr. 1 446 600, (se tabell 29). I løpet av denne fireårsperioden er med andre ord utgiftene steget med ca. 207 prosent. Regnskapene viser stigning for alle de spesifiserte postene. I kroner var stigningen størst for «Kuropphold» og

Tabell 29. Edruelighetsnemndenes utgifter i budsjettårene 1948/49—1953/54.

	Regnskap					Bevilget
	1948/49	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Kuropphold	327 500	414 184	376 020	628 905	650 650	635 900
Hjelp til familien	163 700	179 546	300 030	237 108	228 400	367 900
Hjelp til utskrevne pasienter	7 750	19 486	47 190	16 691	35 450	58 100
Administrasjon	154 600	213 407	239 890	204 151	331 650	345 200
Andre utgifter	45 650	139 423	108 235	280 912	200 450	232 400
I alt	699 200	966 046	1 071 365	1 367 767	1 446 600	1 639 500
Refusjon fra staten for utlegg til kuropphold, administrasjon og opplysningsvirk.	250 533	381 164	424 963	589 146	552 347	628 600
Kommunenes netto-utgifter	448 667	584 882	646 402	778 621	894 253	1 010 900

«Administrasjon». Relativt sett viser imidlertid utgiftsposten «Hjelp til utskrevne pasienter» den største stigningen, mens administrasjonsutgiftene også relativt viser den nest største øking. Oppgavene viser videre at staten har betalt en stigende del av utgiftene i årene 1948/49—1951/52. Staten refunderte imidlertid en relativt mindre del av edruelighetsnemndenes utgifter i budsjettåret 1952/53 enn tilfellet var i de 3 foregående år.

Edruelighetsnemndenes største utgiftspost er «Kuropphold». I 1952/53 gikk 45 prosent av nemndenes samlede utgifter til dette formål. 22,9 prosent av utgiftene gikk til administrasjon, mens det i økonomisk hjelp til drikkfeldiges familie ble utbetalt et beløp som utgjorde 15,8 prosent av nemndenes samlede utgifter. I budsjettåret 1952/53 ble 38,2 prosent av utgiftene dekket av staten, kommunene betalte de resterende 61,8 prosent.

Summary.

The Alcohol Statistics contain figures on the production, stocks, exports, imports and consumption of ethyl spirit, spirits, wine and beer. They provide information on the licences for trading in intoxicants, on prices and excise dues for spirits, wines and beer, on the consumers' outlay on and the State's income from the sale of alcohol. In addition, figures on cases of illegal distillation, smuggling, illegal sale, etc., of spirits, on misdemeanours for drunkenness, and on the work of the State boards for the prevention of the misuse of alcohol and the treatment of alcoholism, are collected and tabulated. The figures are obtained from the Ministry of Finance, the Wine Monopoly, the State Board for the prevention and treatment of alcoholism, and The Norwegian Brewers' Association.

No figures are held as to the quantities of alcohol produced, sold and consumed in connection with the home-distillation of wines and spirits, the home-brewing of beer and smuggling. The statistics can therefore only give a general idea of the quantities of alcohol produced and sold on a legal and business-like basis.

The total production of spirits, wines and beer in 1953 amounted to approx. 18.7 million litres, converted into terms of pure alcohol. This is a maximum figure for the annual production in this country. 70 per cent of the production of ethyl alcohol consisted of sulphite spirit. The quantity of potato spirit and beer in terms of pure alcohol constituted 13 and 16 per cent, respectively, of the total production of alcohol.

In 1953, approx. 1.3 million litres of spirit, spirituous liquors, wine and beer, reckoned in terms of pure alcohol, was purchased from abroad. This is, so to speak, the same imported volume as in the three previous years. In 1953, the exported volume of spirit, spirituous liquors and beer was approx. 122,000 litres of pure alcohol. This represents only 7—8 per cent of the previous year's exported volume.

Spirit has gradually come to be of more and more significance as a raw material in industry, and of recent years industry has become the biggest consumer of ethyl alcohol in the country. In 1953, 11.0 million litres of spirit and liquor, estimated at 100 per cent proof, was used for technical purposes.

For medicinal purposes, upwards of 0.5 million litres of pure alcohol was delivered, in the same year.

In 1953 the private consumption of alcohol as an intoxicant amounted to 6.9 mill. litres of pure alcohol, as against 7.0 mill. litres in 1952. The consumption per head of population in 1952 and 1953 was 2.12 and 2.05 litres of pure alcohol, respectively. The fall in the total consumption of alcoholic beverages is due chiefly to a fall in the consumption of liquor. In 1953 it was approx. 351,000 litres less than in 1952. This constitutes a fall of 4 per cent. Reckoned in terms of litres of pure alcohol, the fall was rather greater — 4.2 per cent. From 1952 to 1953 the consumption of wine, reckoned in litres at the proof marked at time of sale and in litres of pure alcohol, rose by 0.9 and 0.5 per cent, respectively. In the same period, the consumption of beer rose by 2.5 per cent. Converted into litres at 100 per cent proof, however, beer consumption showed a tendency to fall. This is due to the fact that the sale of export beer has decreased considerably. The figures for the consumption of alcohol tabulated according to the method of purchase show that, both absolutely and relatively, larger quantities of liquor, wine and beer were purchased at bars in 1953 than in 1952.

On the whole, liquor and wine were sold at the same prices in 1953 as in 1952. The prices of bottled beer in tax categories III and II rose from the 1st July, 1952, whereas the prices of beer in tax category I fell to some extent. In 1953, no changes were made in the prices of bottled beer. The prices for draught export beer, draught pilsener beer and draught baier beer, however, were raised somewhat from the 1st July, 1953.

The public's expenditure on the purchase of alcoholic beverages in 1953 was about 643 million kroner, against approx. 644 million kroner in 1952. Expenditure on liquor fell by a full 11 million kroner, but on the other hand expenditure on the purchase of beer and wine rose by 9.1 and 0.9 million kroner, respectively. The State's income from the sale of liquor, wine and beer fell from 467 million kroner in 1952 to 451 million kroner in 1953. This fall in income of 16 million kroner is due chiefly to the fall in sales of liquor. 79.4 per cent of consumers' expenditure on the purchase of liquor and wine went to the national exchequer in 1953. 48 per cent of the returns from sales of beer was taken by the Government as excise dues. The Government's share of the income from the total sales of alcohol was 68.9 per cent in 1953, against 71.2 per cent in 1952.

From 1952 to 1953 the number of bars in the towns selling liquor, wines and only beer other than export beer rose by 7, 16 and 36, respectively, while there was 1 bar less for all kinds of beer. The number of establishments for the sale of all kinds of beer fell by altogether 52, whereas the number of those selling only beer other than export beer was higher by 88 in 1953 than in 1952. In the rural municipalities there were also fewer establishments for the sale of all kinds of beer in 1953 than in 1952 (a fall of 67) and more

establishments for the sale of only beer other than export beer (a rise of 154). The number of bars in the rural municipalities selling wine and only beer other than export beer was, as in the towns, greater in 1953 than in the year previously.

In 1953, the number of fines and accepted judgements imposed for contravention of the law pertaining to the illegal distillation, smuggling, illegal sale, etc., of spirits was 2,571, as against 2,289 in 1952. That is to say, the number of offences of this kind rose by 282, or by 12.3 per cent, from 1952 to 1953. In the rural districts the number of offences rose by 34.9 per cent, while the corresponding number in the case of the towns rose by 0.7 per cent. The figures for home distillation show the greatest rise — both absolutely and relatively — from 1952 to 1953. In the rural districts there were 139 per cent more fines or sentences imposed for illicit home distillation than in the previous year. In the towns there was a rise of 69 per cent. The figures for smuggling, too, were also considerably higher in 1953 than in 1952. This applies in particular to the towns in which the numbers rose by upwards of 42 per cent. The most noteworthy fall in the number of offences is that for the illegal use of denatured alcohol. The number of fines and sentences imposed over the whole country for this offence showed a fall of 156 from 1952 to 1953, i. e., about 26 per cent. Comparatively speaking, the fall was greater in the towns than in the rural districts. The other groups of offences, too, with the exception of the illegal purchase and sale of intoxicants, showed a fall from 1952 to 1953.

In 1953 there were 34,985 misdemeanours for drunkenness in the whole country. 30,838 or approx. 88 per cent of these offences were committed in the towns, while the number of offences for the rural districts was 4,147 or approx. 12 per cent of all the misdemeanours for drunkenness. During the years 1946—1951 the number of misdemeanours for drunkenness showed, with the exception of 1948, a fall from year to year. The number of offences for 1952 was a little higher than that for the previous year. The figures for 1953 show a continued tendency for the number of misdemeanours for drunkenness to increase. The number of offences in 1953 was 10.5 per cent higher than the corresponding number for 1951. The percentage rise in the number of misdemeanours for drunkenness from 1952 to 1953 was 3.7. In their principal features, the figures for offences committed in towns and rural districts show the same trend in the post-war years. From 1951 to 1953 the number of offences rose by over 10 per cent, in towns as well as in rural districts. If one studies the rise in the number of offences from 1951 to 1952 and from 1952 to 1953, one finds that the figures for offences committed in towns and those for rural districts show different trends. In the case of the towns the rise was greater — absolutely, as well as relatively — from 1951 to 1952 than from 1952 to 1953, while the rise in the offence-figures for the rural districts took place, in most essentials, during the period 1952—1953.

The number of offences per 1,000 inhabitants shows the same trend during the years 1946—1953 as the total figures. In 1953 in the towns 28.6 misdemeanours for drunkenness were committed per 1,000 inhabitants, as against 1.8 in the rural districts. The corresponding figures for 1952 were 28.0 and 1.7 respectively. In pursuance of the Act passed on the 26th February, 1932, each municipality must have its own board for the prevention and treatment of alcoholism, whose function is to endeavour to establish conditions that are more conducive to sobriety and to take care of drink addicts. Since 1949 there have been boards for the prevention and treatment of alcoholism in all the municipalities of the country and the activities of the boards have shown a sharp increase during the post-war period. More than half of the boards had been inactive in 1946. In 1953 about 12 per cent of the replies from the boards were to the effect that they had not been active that year. More than 33 per cent of the boards from whom returns were received had treated drink addicts in 1946, while 72 per cent of the boards had treated drink addicts in 1953. In all, 17,952 persons were reported to the boards for the prevention and treatment of alcoholism in 1953. 96.4 per cent of those reported were men, as against 3.6 per cent women. The number of persons reported to the boards was higher in 1953 than in 1952, both in the case of men and of women. 87 per cent of the requests for intervention came from the police. After the police, the next greatest number of requests came from the drink addict's family (7.5 per cent) and the drink addict himself (2.3 per cent). Of those reported, 9,372 were treated by the boards for the prevention and treatment of alcoholism in 1953, as against 8,637 in 1952. In the large majority of cases, the board's treatment consists in calling in the person to discuss with him and warn him against the problems that can arise as a result of the misuse of alcohol. In 1953 admonition was the preventive measure most used in the case of about 79 per cent of those treated. A rather more severe measure was taken in the case of 6.8 per cent of those treated; it was decided that they should be kept under supervision, but 4.8 per cent received aversan treatment. The most severe form of intervention against misusers of alcohol which the law, subject to certain conditions, allows the boards to employ, is compulsory removal to an institution. In 1953 the boards found it necessary to go to such lengths in the case of 29 alcoholics. The boards resolved, moreover, after having obtained the alcoholics' consent, to send 525 persons to the institutions. Thus, in all, it was decided to send 554 persons to institutions for alcoholics in 1953. The corresponding figure for 1952 was 421.

Tabell I. Tilvirking av sprit, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953. 1000 liter.

	Råsprit, ren alkohol				Vin ¹⁾		Øl				I alt tilvirket ren alkohol
	Sulfit-	Gjær-	Potet-	Til-sam-men	Salgs-styrke	Ren alko-hol	Salgsstyrke				
							Ekspert-(bukk-)	Pilsener-og baier-	Lands-og lager-	Til-sam-men ren alkohol	
1937	—	662	3 006	3 668	352	62	11 375	35 176	1 086	2 230	5 960
1938	485	625	3 142	4 252	403	71	12 344	34 895	1 140	2 293	6 616
1939	1 093	460	²⁾ 2 669	4 222	401	71	13 625	35 858	1 235	2 403	6 696
1945	5 734	144	336	6 214	365	64	—	432	44 687	634	6 912
1946	7 915	212	1 854	9 980	384	68	—	44 085	6 075	1 576	11 624
1947	8 736	236	888	9 860	281	43	3 607	47 191	3 801	1 926	11 829
1948	9 112	269	1 098	10 479	127	19	392	45 144	3 130	1 710	12 208
1949	7 657	152	945	8 753	113	17	23 596	31 017	2 799	2 478	11 248
1950	8 791	97	—	8 888	192	29	24 349	36 248	2 503	2 824	11 741
1951	11 181	95	—	11 276	383	59	27 708	38 873	2 281	3 104	14 439
1952	11 920	107	521	12 548	347	53	25 393	41 734	2 270	3 076	15 677
1953	13 117	110	2 422	15 649	264	40	21 728	42 643	4 806	2 979	18 668

¹⁾ Som uttrykk for tilvirkingen av vin har en nyttet A/S Vinmonopolets oppgaver over omsetningen av norsk fruktvin. ²⁾ Inklusive maisråsprit.

Tabell II. Innførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953.

	Sprit		Brennevin		Vin			Øl, porter m.v.		I alt innført ren alkohol i liter
	Ltr. salgs-styrke	Ltr. ren alko-hol	Ltr. salgs-styrke	Ltr. ren alko-hol	Kg		Til-sam-men liter ren alkohol	Kg	Ltr. ren alko-hol	
					Over 14 pct.	Under 14 pct.				
1937	1 068 892	1 062 516	1 409 401	731 120	3 909 771	1 170 653	859 921	2 415	147	2 653 704
1938	641 463	612 597	1 437 857	747 690	3 751 537	1 139 832	826 775	2 224	136	2 187 198
1939	590 138	566 492	2 110 300	1 099 650	3 552 137	1 096 016	812 024	2 381	145	2 478 311
1945	615	590	2 615	1 519	31 699	20 921	8 115	53	3	10 227
1946	2 024	1 943	986 097	511 784	952 103	1 496 582	330 558	—	—	844 285
1947	5 178	4 971	1 094 244	575 572	2 473 613	1 380 829	608 070	158	9	1 188 622
1948	19 676	18 889	1 563 236	866 033	1 341 142	610 098	315 826	951	52	1 200 800
1949	10 937	10 500	1 018 466	557 101	1 040 873	1 292 155	326 981	—	—	894 582
1950	21 358	20 504	1 479 615	807 870	1 574 257	1 848 433	483 952	—	—	1 312 326
1951	11 106	10 662	1 045 596	562 531	2 044 313	2 068 588	595 278	—	—	1 168 471
1952	5 360	5 146	1 117 390	623 504	2 472 992	2 022 755	672 143	—	—	1 300 793
1953	32 439	31 141	1 391 105	759 543	2 173 722	1 131 771	526 184	1 900	98	1 316 966

Tabell III. Utførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1937—1939 og 1945—1953.

	Sprit		Brennevin		Vin		Øl				I alt utført ren alkohol i liter
	Ltr. ren alko-hol	Kg	Ltr. ren alko-hol	Kg	Ltr. ren alko-hol	Kg	Kg			Til-sammen liter ren alkohol	
							Ekspert-(bukk-)	Pilsener-og baier-	Lands-og lager-		
1937	6 379	39 013	17 174	1 251	133	23 987	136 648	331	7 346	31 032	
1938	5 952	37 659	15 907	1 479	186	18 467	139 169	403	7 187	29 232	
1939	16 180	42 165	17 709	1 187	177	27 321	133 331	153	7 424	41 490	
1945	—	25 892	11 222	30	5	—	—	6 077	85	11 312	
1946	3 395	104 893	43 573	1 114	196	—	147 880	175	4 884	52 048	
1947	2 192 997	79 451	32 058	771	118	222 937	349 726	35	24 502	2 249 675	
1948	2 991	84 356	34 147	410	63	189 689	155 783	280	16 047	53 248	
1949	571 114	63 537	26 050	140	21	962 055	21 448	3 133	52 807	649 996	
1950	2 726 912	52 430	21 758	590	90	3 877 601	5 989	370	205 766	2 954 526	
1951	599 651	29 629	12 346	—	—	5 532 868	3 396	9 744	293 556	905 553	
1952	1 375 284	37 260	15 564	40	6	3 776 978	70 849	92	199 310	1 590 164	
1953	1 334	37 763	15 774	—	—	1 985 593	27 494	1 260	104 404	121 512	

Tabell IV. Tallet på byer med bevillinger¹⁾ til handel med ulike slag rusdrikk i 1952 og 1953.

	1952		1953	
	Tallet på byer	Hjemmehørende folke- meng. ¹⁾ 1952	Tallet på byer	Hjemmehørende folke- meng. ¹⁾ 1952
Alle byer	66	1 054 819	66	1 054 819
Byer med brennevinshandel	20	847 193	20	847 193
Både salg og skjenking	10	738 649	12	755 870
Bare salg	10	108 544	8	91 323
Byer med vinhandel	44	965 706	45	973 980
Både salg og skjenking	26	884 427	26	884 427
Bare salg	—	—	—	—
Bare skjenking	18	81 279	19	89 553
Byer med handel med eksportøl ²⁾	44	965 043	45	973 458
Både salg og skjenking	32	899 445	29	885 170
Bare salg	2	5 057	4	25 174
Bare skjenking	10	60 541	12	63 114
Byer med handel med pilsener- og baierøl ²⁾	51	983 337	52	990 595
Både salg og skjenking	42	938 232	44	948 419
Bare salg	3	2 698	2	1 276
Bare skjenking	6	42 407	6	40 900
Byer uten rusdrikkhandel ³⁾	15	71 482	14	64 224

¹⁾ Sesong- og departementsbevillinger er ikke medregnet. ²⁾ Inklusive byer med salg fra bryggeri. ³⁾ Byer med handel med bare alkoholsvakt øl er gruppert som byer uten rusdrikkhandel.

Tabell V. Tallet på herreder med bevillinger¹⁾ til handel med ulike slag rusdrikk i 1952 og 1953.

	1952		1953	
	Tallet på herreder	Hjemmehørende folke- meng. ¹⁾ 1952	Tallet på herreder	Hjemmehørende folke- meng. ¹⁾ 1952
Alle herreder	680	2 248 424	680	2 248 424
Herreder med vinhandel	78	457 469	80	476 935
Både salg og skjenking	—	—	1	5 497
Bare salg	1	5 497	—	—
Bare skjenking	77	451 972	79	471 438
Herreder med handel med eksportøl	80	434 585	83	436 301
Både salg og skjenking	10	129 101	10	98 021
Bare salg	6	41 359	4	28 795
Bare skjenking	64	264 125	69	309 485
Herreder med handel med pilsener- og baierøl	181	912 391	196	950 807
Både salg og skjenking	53	406 825	63	466 077
Bare salg	40	181 258	39	171 302
Bare skjenking	88	324 308	94	313 428
Herreder uten rusdrikkhandel ²⁾	498	1 336 033	484	1 297 617

¹⁾ Sesong- og departementsbevillinger er ikke medregnet. ²⁾ Herreder med handel med bare alkoholsvakt øl er tatt med her.

Tabell VI. Tallet på salgs- og skjenkesteder¹⁾ for brennevin, vin og øl i byene i 1953.

Byer	Brennevin		Vin		Alt slags øl		Bare annet øl enn eksportøl		Bare salg av alkoholsvakt øl ¹⁾
	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	
Halden	—	—	—	10	2	10	—	—	—
Sarpsborg	—	—	—	4	35	5	—	1	3
Fredrikstad	3	—	3	12	33	13	—	—	—
Moss	1	1	1	6	37	6	1	13	1
Son	—	—	—	2	5	3	—	—	—
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Drøbak	—	—	1	2	—	—	10	2	—
Oslo	14	42	14	167	1 402	245	1	4	1
Hamar	1	7	1	10	30	12	—	3	—
Kongsvinger	—	—	1	5	9	5	—	1	—
Lillehammer	1	1	1	10	1	10	6	1	—
Gjøvik	1	1	1	3	—	3	7	2	—
Hønefoss	—	—	1	4	1	—	—	5	—
Drammen	2	2	2	11	89	23	—	—	—
Holmsbu	—	—	—	—	—	—	2	2	1
Kongsberg	2	1	2	4	4	—	—	6	19
Svelvik	—	—	—	—	—	—	4	—	—
Holmestrand	—	—	1	1	12	2	—	—	—
Horten	1	—	1	6	27	12	—	—	—
Åsgårdstrand	—	—	—	2	3	2	—	—	—
Tønsberg	1	7	1	9	²⁾ Br.	—	68	14	—
Sandefjord	1	—	1	8	1	8	—	5	—
Larvik	1	—	1	5	1	8	—	2	—
Stavern	—	—	—	2	—	3	4	4	—
Kragerø	—	—	—	2	—	—	3	4	—
Langesund	—	—	—	1	1	1	—	—	—
Brevik	—	—	—	1	—	—	2	1	—
Porsgrunn	—	—	—	1	4	2	—	1	—
Skien	—	—	1	5	4	8	—	—	1
Notodden	—	—	—	—	—	—	5	5	20
Risør	—	—	—	—	—	1	—	—	6
Tvedestrand	—	—	—	—	2	—	—	1	2
Arendal	—	—	1	6	24	6	—	1	—
Grimstad	—	—	—	1	—	1	3	—	7
Lillesand	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Kristiansand S.	1	—	1	7	24	7	18	—	6
Mandal	—	—	—	—	—	3	—	—	5
Stavanger	2	1	2	4	40	9	—	4	1
Bergen	6	10	6	27	254	34	—	—	—
Ålesund	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Molde	—	—	—	2	—	2	1	—	7
Kristiansund N.	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Trondheim	4	7	4	29	90	36	—	—	—
Levanger	—	—	—	1	1	1	—	—	—
Steinkjer	—	—	—	1	3	1	—	1	—
Namsos	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Mosjøen	—	—	—	1	—	1	—	1	—
Mo	—	—	—	1	—	1	1	2	—
Bodø	1	—	1	5	²⁾ Br.	2	—	3	—
Narvik	1	1	1	2	—	2	—	3	—
Svolvær	—	—	—	2	1	2	—	—	—
Harstad	1	—	1	6	2	8	—	—	—
Tromsø	1	—	1	1	1	2	—	—	—
Hammerfest	—	—	—	1	—	1	1	—	—
Tilsammen	46	81	52	392	2 143	503	139	92	125

¹⁾ Statistikken omfatter ikke skjenking av alkoholsvakt øl som ikke trenger bevilging. (Lov 5/4 1927 § 20). Salg og/eller skjenking i henhold til sesong- og departementsbevillinger er ikke medregnet. ²⁾ Br. betyr at byen har bryggerisalg.

Tabell VII. Tallet på salgs- og skjenkesteder¹⁾ for vin og øl i bygdene i 1953.

Fylker	Vin		Alt slags øl		Bare annet øl enn eksportøl		Bare salg av alkoholsvakt øl ¹⁾
	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	Salg	Skjenking	
Østfold	—	2	—	2	109	5	135
Akershus	—	23	205	27	322	43	39
Hedmark	—	32	25	41	164	43	52
Oppland	—	118	1	99	89	93	40
Buskerud	—	42	—	38	280	117	11
Vestfold	—	13	25	30	210	13	2
Telemark	—	2	—	4	16	19	52
Aust-Agder	—	1	—	2	15	1	32
Vest-Agder	—	—	—	—	—	—	13
Rogaland	—	3	—	4	—	—	6
Hordaland	—	11	13	13	—	1	18
Sogn og Fjordane	—	—	—	2	—	2	5
Møre og Romsdal	—	—	—	—	—	—	26
Sør-Trøndelag	—	6	—	9	37	—	2
Nord-Trøndelag ...	—	1	—	2	—	2	—
Nordland	1	9	—	12	—	7	3
Troms	—	2	—	9	1	2	—
Finmark	—	3	5	9	1	11	—
Tilsammen	1	268	274	303	1 244	359	436

¹⁾ Statistikken omfatter ikke skjenking av alkoholsvakt øl som ikke trenger bevilging. (Lov 5/4 1927 § 20). Salg og/eller skjenking i henhold til sesong- og departementsbevillinger er ikke medregnet.

Tabell VIII. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1951—1953.
Liter beregnet til 100 prosent alkoholstyrke.

	1951	1952	1953
Vinmonopolets salg av sprit til teknisk bruk	3 938 900	3 826 200	3 693 200
Vinmonopolets salg av brennevin til teknisk bruk	8 800	8 700	11 800
Vinmonopolets salg av vin til teknisk bruk	2 000	2 200	1 800
Sprittfabrikkenes forbruk av egen produksjon	3 608 000	4 025 000	7 299 000
Sprit og brennevin til teknisk bruk	7 557 700	7 862 100	11 005 800
Vinmonopolets salg av sprit til medisinsk bruk ...	530 500	545 100	525 800
Vinmonopolets salg av brennevin til medisinsk bruk	3 900	4 000	3 900
Vinmonopolets salg av vin til medisinsk bruk	2 600	2 800	2 300
Sprit, brennevin og vin til medisinsk bruk	537 000	551 900	532 000

Tabell IX. Forbruket av brennevin og A/S Vinmonopolets samlede salg av brennevin i 1937—1939 og 1945—1953. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg av:			Fordelt på:			Innenlandsk forbruk av brennevin som drikkevarer	
	innenlandsk brennevin	forskåret brennevin ¹⁾	utenlandsk brennevin	salg til tekn. og med. bruk, skip, legasjoner og utlandet	levert til skjenkestedene	detaljsalg	Salgsstyrke	100 pct. alkoholstyrke
1937	4 581 983	1 868 453	1 028 485	126 800	146 490	7 205 631	7 323 000	3 064 000
1938	4 668 817	1 822 862	1 169 526	131 385	152 302	7 377 518	7 612 000	3 201 000
1939	4 726 965	1 474 684	1 679 108	148 834	169 728	7 562 195	7 730 000	3 253 000
1945	8 087 204	256 648	186 827	470 253	317 729	7 742 697	8 057 000	3 424 000
1946	13 224 147	397 238	837 461	244 965	377 172	13 836 709	14 206 000	5 645 000
1947	9 671 142	2 995 676	731 697	172 211	336 573	12 889 731	13 230 000	5 135 000
1948	8 629 672	3 793 429	815 028	197 735	372 417	12 667 977	13 041 000	5 176 000
1949	6 951 259	4 149 943	335 305	170 456	355 489	10 910 562	11 266 000	4 514 000
1950	5 910 037	3 145 909	948 210	195 878	361 877	9 446 401	9 807 000	3 975 000
1951	5 484 788	2 483 081	779 485	226 284	357 431	8 163 639	8 518 000	3 467 000
1952	5 265 148	2 756 725	952 350	239 210	370 705	8 364 308	8 729 000	3 541 000
1953	5 105 000	2 482 008	1 025 551	230 821	384 135	7 997 603	8 378 000	3 392 000

¹⁾ Utenlandsk brennevin blandet med norsk sprit.

Tabell X. Forbruket av vin og A/S Vinmonopolets samlede vinsalg i 1937—1939 og 1945—1953. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg ¹⁾ av:				Av dette:		Innenlandsk forbruk av vin som drikkevarer	
	sterk vin	svak vin	muss. vin	norsk fruktvin	salg til skjenkesteder	detaljsalg	Salgsstyrke	100 pct. alkoholstyrke
1937 ²⁾	3 685 585	1 066 161	169 935	180 321	2 246 604	2 962 704	5 209 308	875 000
1938 ²⁾	3 631 770	989 475	160 438	303 349	2 536 699	2 740 908	5 277 607	891 000
1939..	3 457 019	1 061 982	173 205	400 975	2 683 872	2 349 865	5 033 737	841 000
1945..	24 966	245 239	32 400	364 619	506 673	79 545	586 218	86 000
1946..	513 250	1 372 810	42 268	383 713	1 150 457	1 106 974	2 257 431	299 000
1947..	1 474 499	861 975	56 149	281 439	1 484 197	1 133 637	2 617 834	407 000
1948..	1 961 833	872 603	61 236	126 609	1 815 616	1 158 275	2 973 891	478 000
1949..	1 871 865	847 042	75 837	112 807	1 733 831	1 119 317	2 853 148	457 000
1950..	1 929 703	904 590	87 842	191 967	1 819 266	1 233 407	3 052 673	487 000
1951..	2 191 106	1 020 533	94 453	383 444	2 061 536	1 566 421	3 627 957	578 000
1952..	2 447 940	1 081 367	93 738	346 809	2 188 123	1 716 051	3 904 174	626 000
1953..	2 492 220	1 162 653	81 116	264 399	2 220 999	1 718 534	3 939 533	629 000

¹⁾ Privatimporten er regnet med. ²⁾ 158 038 liter vin som ble solgt av samlagene er ikke fordelt på vinsorter. ³⁾ 258 107 liter vin som ble solgt av samlagene er ikke fordelt på vinsorter.

Tabell XI. Forbruket av øl i 1937—1939 og 1945—1953. 1000 liter.

	Eksportøl ¹⁾		Pilsener- og baierøl		Lands- og lagerøl		Tilsammen	
	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke
1937....	11 352	692	35 040	1 507	1 086	23	47 478	2 222
1938....	12 327	749	34 757	1 512	1 140	24	48 224	2 285
1939....	13 600	827	35 725	1 543	1 235	26	50 560	2 396
1945....	3	—	9	—	38 248	536	38 260	536
1946....	—	—	43 937	1 450	6 075	121	50 012	1 571
1947....	3 384	186	46 841	1 640	3 801	76	54 026	1 902
1948....	203	11	44 988	1 619	3 130	63	48 321	1 693
1949....	22 634	1 222	30 995	1 147	2 796	56	56 425	2 425
1950....	20 471	1 085	36 242	1 486	2 502	47	59 215	2 618
1951....	22 175	1 175	38 870	1 594	2 272	41	63 317	2 810
1952....	21 616	1 124	41 663	1 708	2 270	46	65 549	2 878
1953....	19 743	1 027	42 615	1 747	4 805	101	67 163	2 875

¹⁾ I årene 1937—1939 og 1945—1948 bokkol.

Tabell XII. Forbruket av brennevin, vin og øl pr. innbygger¹⁾ i 1937—1939 og 1945—1953. Liter.

	Brennevin		Vin		Øl		Tils.
	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	Salgs- styrke	100 pct. alkohol- styrke	100 pct. alkohol- styrke
1937	2,51	1,05	1,78	0,30	16,3	0,76	2,11
1938	2,59	1,09	1,80	0,30	16,4	0,78	2,17
1939	2,62	1,10	1,70	0,29	17,1	0,81	2,20
1945	2,61	1,11	0,19	0,03	12,4	0,17	1,31
1946	4,55	1,81	0,72	0,10	16,0	0,50	2,41
1947	4,20	1,62	0,83	0,13	17,1	0,60	2,35
1948	4,08	1,62	0,93	0,15	15,1	0,51	2,28
1949	3,48	1,40	0,88	0,14	17,5	0,75	2,29
1950	3,00	1,22	0,94	0,15	18,1	0,80	2,17
1951	2,59	1,05	1,10	0,18	19,2	0,85	2,08
1952	2,62	1,06	1,17	0,19	19,7	0,87	2,12
1953	2,49	1,01	1,17	0,19	20,0	0,85	2,05

¹⁾ Beregnet etter hjemmehørende middelfolkemengde.

**Tabell XIII. Forbruket av brennevin, vin og øl i de enkelte måneder i 1953.
1000 liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.**

	1953			
	I alt	Brennevin	Vin	Øl
Januar	428	228	39	161
Februar	401	219	38	144
Mars	541	254	47	240
April	544	281	51	212
Mai	596	281	60	255
Juni	685	263	59	363
Juli	707	312	62	333
August.....	586	269	51	266
September.....	527	256	48	223
Oktober	540	270	51	219
November	480	251	45	184
Desember	861	508	78	275
Tilsammen	6 896	3 392	629	2 875

**Tabell XIV. Anslått forbruk pr. innbygger av brennevin, vin og øl
i 3 større landsdeler 1950—1953.
Liter pr. innbygger beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.**

	1950	1951	1952	1953
<i>Oslo salgsområde¹⁾</i>				
Alkoholholdige drikkevarer.....	2,85	2,76	2,82	2,74
Brennevin	1,55	1,35	1,36	1,30
Vin.....	0,22	0,26	0,28	0,28
Øl.....	1,08	1,15	1,18	1,16
<i>Bergen salgsområde²⁾</i>				
Alkoholholdige drikkevarer.....	1,58	1,54	1,53	1,51
Brennevin	0,88	0,76	0,77	0,73
Vin.....	0,07	0,09	0,09	0,09
Øl.....	0,63	0,69	0,67	0,69
<i>Trondheim salgsområde³⁾</i>				
Alkoholholdige drikkevarer.....	1,15	1,11	1,14	1,15
Brennevin	0,76	0,68	0,70	0,63
Vin.....	0,05	0,07	0,08	0,09
Øl.....	0,34	0,36	0,36	0,38

Merknad. Ved beregningen har en brukt folkemengden pr. 1. des. 1950 for årene 1950 og 1951 og folkemengden pr. 1. januar 1952 for årene 1952 og 1953.

¹⁾ Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og 5 herreder i Møre og Romsdal. ²⁾ Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Ålesund og 24 herreder i Møre og Romsdal. ³⁾ Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms, Finnmark, Molde, Kristiansund og 36 herreder i Møre og Romsdal.

Tabell XV. Forbrukernes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i 1937—1939 og 1945—1953.

	Kr. pr. vareliter			Kr. pr. alkoholliter		
	Brennevin ¹⁾	Vin ¹⁾	Øl ²⁾	Brennevin	Vin	Øl
1937	9,30	7,32	1,40	22,23	43,58	29,93
1938	9,58	7,43	1,42	22,79	44,03	30,02
1939	10,42	8,36	1,45	24,77	50,00	30,61
1945	17,70	25,38	1,81	41,65	172,36	128,99
1946	20,53	19,11	2,24	51,67	144,28	71,28
1947	26,71	27,40	2,38	68,80	176,23	67,50
1948	28,43	29,51	2,33	71,62	183,59	68,33
1949	28,72	29,67	2,77	71,73	185,19	64,36
1950	31,07	29,25	2,83	76,66	183,57	63,92
1951	35,72	28,65	3,07	87,78	179,81	69,07
1952	36,78	29,12	3,19	90,67	181,56	72,69
1953	37,00	29,08	3,25	91,39	182,00	75,92

¹⁾ Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med. ²⁾ Norsk øl av de 3 skatteklasser kom i 1938, 1939, 1951, 1952 og 1953 forbrukeren på kr.:

	Sk.kl. I	Sk.kl. II	Sk.kl. III
1938	1,14	1,33	1,71
1939	1,15	1,35	1,73
1951	1,91	2,75	3,73
1952	1,87	2,86	3,98
1953	1,77	2,93	4,30

Tabell XVI. Forbrukernes utgifter til brennevin, vin og øl i 1937—1939 og 1945—1953.¹⁾ 1000 kr.

	I alt	Brennevin	Vin	Øl
1937	172 740	68 118	38 116	66 506
1938	180 791	72 949	39 219	68 623
1939	195 959	80 562	42 063	73 334
1945	226 568	142 591	14 878	69 099
1946	446 814	291 687	43 145	111 982
1947	553 423	353 303	71 744	128 376
1948	571 105	370 719	87 772	112 614
1949	564 313	323 584	84 644	156 085
1950	561 327	304 697	89 297	167 333
1951	602 368	304 340	103 928	194 100
1952	643 924	321 033	113 691	209 200
1953	642 852	309 996	114 556	218 300

¹⁾ Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med.

Tabell XVII. Statens alkoholinntekter i 1950—1953, fordelt på de ulike avgifter. 1000 kr.

	1950	1951	1952	1953 ¹⁾
Tilvirkingsavgift av brennevin	19 837	18 038	18 061	17 011
Fruktvinavgift	106	212	194	154
Toll av brennevin.....	4 363	3 569	4 152	1 204
Toll av vin	1 579	1 803	2 036	2 145
Brennevinomsetningsavgift (25 pct)	36 646	31 260	32 990	31 824
Avgift av sprit til medisinsk bruk	63	62	64	64
Alminnelig omsetningsavgift.....	17 799	16 254	17 341	16 967
Tilleggsavgift	188 086	215 254	228 970	222 307
Overskott av A/S Vinmonopolets drift	34 000	26 000	28 700	26 000
Statsskatt og alderstrygd (A/S Vinmonopolet)	24 456	21 804	19 856	17 050
Avgift etter rusdrikklovens ²⁾ § 33.....	10 696	9 417	8 333	7 500
Avgift av bevilling til salg ³⁾ og skjenking	871	1 023	934	969
Inntekter av brennevin og vinomsetningen	338 502	344 696	361 631	346 195
Tilvirkingsavgift av øl	33 327	35 752	56 593	71 366
Toll av øl	—	—	—	4
Alminnelig omsetningsavgift	8 224	12 935	15 570	16 077
Skjenkeavgift	10 032	11 847	12 497	14 236
Tilleggsavgift	35 975	41 249	20 661	—
Inntekter av ølomsetningen	87 558	101 783	105 321	104 683
Statens samlede inntekter av brennevin-, vin- og ølomsetning	426 060	446 479	466 952	450 878

¹⁾ Foreløpige tall. ²⁾ Skal delvis anvendes til helseformål i kommunene, etter Stortingets nærmere bestemmelser. ³⁾ Inkl. bevillingsavgifter for øl.

Tabell XVIII. Statens alkoholinntekter i 1937—1939 og 1945—1953. 1000 kr.

	I alt	Brennevin og vin	Øl
1937	84 614	66 651	17 963
1938	90 616	72 159	18 457
1939	100 931	81 383	19 548
1945	180 168	142 181	37 987
1946	346 292	284 597	61 695
1947	452 545	382 258	70 287
1948	449 530	389 596	59 934
1949	431 441	350 303	81 138
1950	426 060	338 502	87 558
1951	446 479	344 696	101 783
1952	466 952	361 631	105 321
1953 ¹⁾	450 878	346 195	104 683

¹⁾ Foreløpige tall.

Tabell XIX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovforselser i 1937—1939 og 1945—1953.

	1	2	3			4	5	6	7	8	9		
			Ulovlig salg av:								Ulovlig skjjenking ved off. forsamlingslokale	Ulovlig drikkelag	Ulovlig forføring av medbrakt br.vin på bevertninger
Hjemmebrenning	Smugling	sprit og brennevin	essenser	vin, øl og sats	Ulovlig renaturering eller drikk	Ulovlig salg	Ulovlig besittelse						
Riket:													
1937	1 271	263	1 048	..	299	353	..	303	15	17	638	70	..
1938	1 135	234	914	..	348	513	..	282	37	36	783	58	..
1939	1 161	255	880	..	316	611	209	303	46	39	768	71	..
1945	161	9	222	..	9	51	97	250	7	10	1 663	227	..
1946	267	55	678	..	41	36	111	243	20	4	677	91	87
1947	226	136	1 019	..	52	66	163	219	6	15	474	53	31
1948	128	181	1 015	..	71	85	355	169	1	2	452	43	15
1949	103	143	891	..	75	123	607	87	3	4	422	24	14
1950	131	147	620	26	85	125	543	116	2	3	477	12	13
1951	196	259	388	26	79	112	384	136	3	4	528	49	26
1952	309	389	278	23	65	103	412	106	5	7	528	30	34
1953	671	530	327	23	63	82	346	87	1	5	389	27	20
Bygder:													
1937	1 186	69	642	..	160	307	..	142	11	14	149	21	..
1938	1 060	63	531	..	190	416	..	159	37	29	256	21	..
1939	1 094	67	500	..	184	526	47	150	41	25	297	26	..
1945	85	1	77	..	2	42	25	37	—	6	212	42	..
1946	175	22	148	..	24	15	43	62	8	—	156	37	26
1947	165	50	241	..	36	37	14	56	1	12	160	26	4
1948	89	69	290	..	38	51	29	57	—	1	176	19	2
1949	70	39	185	..	59	96	38	23	—	2	142	7	5
1950	78	18	99	19	59	86	42	45	2	2	171	1	3
1951	142	38	87	16	61	68	60	51	1	4	195	8	5
1952	212	104	68	12	42	77	48	33	3	1	169	7	3
1953	507	124	95	9	33	67	30	37	1	4	141	1	2
Byer:													
1937	85	194	406	..	139	46	..	161	4	3	489	49	..
1938	75	171	383	..	158	97	..	123	—	7	527	37	..
1939	67	188	380	..	132	85	162	153	5	14	471	45	..
1945	76	8	145	..	7	9	72	213	7	4	1 451	185	..
1946	92	33	530	..	17	21	68	181	12	4	521	54	61
1947	61	86	778	..	16	29	149	163	5	3	314	27	27
1948	39	112	725	..	33	34	326	112	1	1	276	24	13
1949	33	104	706	..	16	27	569	64	3	2	280	17	9
1950	53	129	521	7	26	39	501	71	—	1	306	11	10
1951	54	221	301	10	18	44	324	85	2	—	333	41	21
1952	97	285	210	11	23	26	364	73	2	6	359	23	31
1953	164	406	232	14	30	15	316	50	—	1	248	26	18

Merknad. Nummereringen av rubrikkene gjelder som henvisning til tilsvarende punkter på side 31 og 32.

Tabell XX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for hjemmebrenning i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen
I. Riket.	142	54	196	212	97	309	507	164	671
II. Ulike landsdeler.									
Eggen om Oslofj. ¹⁾	33	39	72	62	56	118	129	82	211
Opplandene ²⁾	26	—	26	58	—	58	127	2	129
Telemark	7	1	8	10	7	17	31	3	34
Sørvest-Norge ³⁾	3	1	4	11	4	15	39	10	49
Møre-Trøndelag	15	7	22	19	10	29	62	37	99
Nord-Norge ⁴⁾	58	6	64	52	20	72	119	30	149
III. Fylker.									
Østfold	2	—	2	15	1	16	24	4	28
Akershus	25	—	25	24	—	24	49	—	49
Vestfold	2	—	2	10	5	15	14	10	24
Oslo	—	35	35	—	49	49	—	63	63
Buskerud	4	4	8	13	1	14	42	5	47
Hedmark	16	—	16	42	—	42	91	2	93
Oppland	10	—	10	16	—	16	36	—	36
Telemark	7	1	8	10	7	17	31	3	34
Aust-Agder	—	—	—	2	—	2	11	2	13
Vest-Agder	—	—	—	1	—	1	5	4	9
Rogaland	—	1	1	1	—	1	5	2	7
Hordaland	—	—	—	2	—	2	5	—	5
Bergen	—	—	—	—	4	4	—	2	2
Sogn og Fjordane ..	3	—	3	5	—	5	13	—	13
Møre og Romsdal ..	1	1	2	4	7	11	18	17	35
Sør-Trøndelag	5	6	11	2	3	5	23	20	43
Nord-Trøndelag	9	—	9	13	—	13	21	—	21
Nordland	24	—	24	20	2	22	35	13	48
Troms	11	1	12	13	5	18	16	4	20
Finmark	23	5	28	19	13	32	68	13	81

¹⁾ Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold. ²⁾ Hedmark og Oppland. ³⁾ Fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Sogn og Fjordane. ⁴⁾ De tre nordligste fylker.

Tabell XXI. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for smugling av rusdrikk i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen
I. Riket.	38	221	259	104	285	389	124	406	530
II. Ulike landsdeler. ¹⁾									
Eggen om Oslofj. ...	6	54	60	19	89	108	19	162	181
Opplandene	1	—	1	2	—	2	—	—	—
Telemark	9	2	11	15	3	18	13	8	21
Sørvest-Norge	13	106	119	40	80	120	37	123	160
Møre-Trøndelag	3	17	20	5	8	13	10	15	25
Nord-Norge	6	42	48	23	105	128	45	98	143
III. Fylker.									
Østfold	2	3	5	—	12	12	3	15	18
Akershus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestfold	4	1	5	19	1	20	13	4	17
Oslo	—	50	50	—	75	75	—	142	142
Buskerud	—	—	—	—	1	1	3	1	4
Hedmark	1	—	1	2	—	2	—	—	—
Oppland	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telemark	9	2	11	15	3	18	13	8	21
Aust-Agder	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Vest-Agder	—	—	—	1	5	6	—	12	12
Rogaland	6	62	68	20	44	64	24	55	79
Hordaland	6	—	6	11	—	11	11	—	11
Bergen	—	44	44	—	30	30	—	56	56
Sogn og Fjordane .	1	—	1	8	—	8	2	—	2
Møre og Romsdal ..	—	17	17	—	7	7	3	4	7
Sør-Trøndelag	—	—	—	2	1	3	2	9	11
Nord-Trøndelag	3	—	3	3	—	3	5	2	7
Nordland	3	39	42	—	89	89	4	93	97
Troms	—	3	3	—	16	16	1	3	4
Finnmark	3	—	3	23	—	23	40	2	42

¹⁾ Se noter til tabell XX.

Tabell XXII. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for ulovlig salg og annen innenlandsk omsetning av rusdrikk i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Til-sammen
I. Riket.	164	329	493	122	244	366	137	276	413
II. Ulike landsdeler. ¹⁾									
Egnen om Oslofj. ...	37	121	158	31	70	101	35	99	134
Opplandene	13	—	13	17	1	18	28	—	28
Telemark	5	—	5	4	4	8	3	—	3
Sørvest-Norge	36	110	146	23	89	112	21	83	104
Møre-Trøndelag	39	72	111	25	55	80	24	75	99
Nord-Norge	34	26	60	22	25	47	26	19	45
III. Fylker.									
Østfold	12	27	39	9	20	29	9	21	30
Akershus	10	—	10	6	—	6	5	—	5
Vestfold	8	9	17	5	9	14	3	5	8
Oslo	—	84	84	—	38	38	—	70	70
Buskerud	7	1	8	11	3	14	18	3	21
Hedmark	6	—	6	5	—	5	17	—	17
Oppland	7	—	7	12	1	13	11	—	11
Telemark	5	—	5	4	4	8	3	—	3
Aust-Agder	—	1	1	—	—	—	1	2	3
Vest-Agder	—	8	8	—	6	6	1	11	12
Rogaland	14	87	101	7	73	80	10	50	60
Hordaland	17	—	17	11	—	11	4	—	4
Bergen	—	14	14	—	10	10	—	20	20
Sogn og Fjordane ..	5	—	5	5	—	5	5	—	5
Møre og Romsdal ..	9	34	43	12	38	50	11	56	67
Sør-Trøndelag	23	37	60	8	17	25	10	18	28
Nord-Trøndelag	7	1	8	5	—	5	3	1	4
Nordland	13	7	20	8	3	11	4	5	9
Troms	10	15	25	6	15	21	5	9	14
Finnmark	11	4	15	8	7	15	17	5	22

¹⁾ Se noter til tabell XX.

Tabell XXIII. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for ulovlig omgang med denaturert sprit i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen
I. Riket.	208	395	603	179	413	592	144	292	436
II. Ulike landsdeler. ¹⁾									
Eggen om Oslofj. ...	83	149	232	64	163	227	43	112	155
Opplandene	28	4	32	34	11	45	17	—	17
Telemark	7	41	48	5	43	48	9	26	35
Sørvest-Norge	31	72	103	28	43	71	27	81	108
Møre-Trøndelag	27	81	108	15	77	92	11	46	57
Nord-Norge	32	48	80	33	76	109	37	27	64
III. Fylker.									
Østfold	29	29	58	29	37	66	8	20	28
Akershus	31	1	32	23	3	26	18	—	18
Vestfold	3	11	14	1	12	13	—	4	4
Oslo	—	106	106	—	110	110	—	87	87
Buskerud	20	2	22	11	1	12	17	1	18
Hedmark	16	2	18	21	4	25	13	—	13
Oppland	12	2	14	13	7	20	4	—	4
Telemark	7	41	48	5	43	48	9	26	35
Aust-Agder	—	4	4	8	2	10	7	6	13
Vest-Agder	5	21	26	2	3	5	4	15	19
Rogaland	26	35	61	14	34	48	11	57	68
Hordaland	—	—	—	4	—	4	4	—	4
Bergen	—	12	12	—	1	1	—	1	1
Sogn og Fjordane ..	—	—	—	—	3	3	1	2	3
Møre og Romsdal ..	12	24	36	6	31	37	1	11	12
Sør-Trøndelag	5	56	61	9	46	55	9	34	43
Nord-Trøndelag	10	1	11	—	—	—	1	1	2
Nordland	5	11	16	11	14	25	7	8	15
Troms	15	5	20	2	13	15	5	8	13
Finnmark	12	32	44	20	49	69	25	11	36

¹⁾ Se noter til tabell XX.

Tabell XXIV. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for ulovlige drikkelag i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen
I. Riket.	60	324	384	48	364	412	30	316	346
II. Ulike landsdeler. ¹⁾									
Egnen om Oslofj. ...	20	219	239	24	208	232	10	179	189
Opplandene	7	1	8	3	6	9	3	—	3
Telemark	—	1	1	—	39	39	5	16	21
Sørvest-Norge	31	76	107	14	74	88	4	86	90
Møre-Trøndelag	—	9	9	—	16	16	2	19	21
Nord-Norge	2	18	20	7	21	28	6	16	22
III. Fylker.									
Østfold	—	24	24	15	24	39	3	32	35
Akershus	20	—	20	9	—	9	7	—	7
Vestfold	—	—	—	—	15	15	—	—	—
Oslo	—	195	195	—	165	165	—	147	147
Buskerud	—	—	—	—	4	4	—	—	—
Hedmark	6	1	7	3	6	9	3	—	3
Oppland	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Telemark	—	1	1	—	39	39	5	16	21
Aust-Agder	—	36	36	—	10	10	2	20	22
Vest-Agder	—	14	14	1	5	6	—	4	4
Rogaland	21	10	31	7	36	43	1	51	52
Hordaland	10	—	10	5	—	5	1	—	1
Bergen	—	15	15	—	23	23	—	11	11
Sogn og Fjordane ..	—	1	1	1	—	1	—	—	—
Møre og Romsdal ..	—	2	2	—	1	1	2	—	2
Sør-Trøndelag	—	7	7	—	15	15	—	19	19
Nord-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nordland	1	4	5	—	1	1	2	3	5
Troms	—	14	14	7	16	23	1	11	12
Finnmark	1	—	1	—	4	4	3	2	5

¹⁾ Se noter til tabell XX.

Tabell XXV. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for ulovlig fortæring av medbrakt brennevin, ulovlig skjenking, ulovlig fortæring i foreninger o. l. og reseptmisbruk i ulike landsdeler og fylker i 1951, 1952 og 1953.

	1951			1952			1953		
	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen	Bygder	Byer	Tilsammen
I. Riket.	124	131	255	114	107	221	109	66	175
II. Ulike landsdeler. ¹⁾									
Egnen om Oslofj. ...	8	24	32	17	22	39	23	16	39
Opplandene	21	5	26	20	1	21	15	1	16
Telemark	3	22	25	4	—	4	2	1	3
Sorvest-Norge	39	48	87	20	28	48	14	13	27
More-Trøndelag	17	17	34	35	40	75	41	18	59
Nord-Norge	36	15	51	18	16	34	14	17	31
III. Fylker.									
Østfold	2	4	6	6	12	18	9	9	18
Akershus	5	1	6	10	—	10	6	—	6
Vestfold	—	7	7	—	3	3	4	1	5
Oslo	—	12	12	—	6	6	—	4	4
Buskerud	1	—	1	1	1	2	4	2	6
Hedmark	12	—	12	18	1	19	10	1	11
Oppland	9	5	14	2	—	2	5	—	5
Telemark	3	22	25	4	—	4	2	1	3
Aust-Agder	—	—	—	—	2	2	—	—	—
Vest-Agder	5	42	47	4	14	18	1	4	5
Rogaland	2	6	8	12	11	23	3	6	9
Hordaland	20	—	20	3	—	3	9	—	9
Bergen	—	—	—	—	1	1	—	2	2
Sogn og Fjordane ..	12	—	12	1	—	1	1	1	2
More og Romsdal ..	4	11	15	2	22	24	—	10	10
Sor-Trøndelag	9	6	15	29	15	44	26	8	34
Nord-Trøndelag	4	—	4	4	3	7	15	—	15
Nordland	14	1	15	12	2	14	7	5	12
Troms	6	5	11	—	10	10	2	4	6
Finmark	16	9	25	6	4	10	5	8	13

¹⁾ Se noter til tabell XX.

**Tabell XXVI. Drukkenkapsforseelser i de enkelte byer
i 1950—1953.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
I. Alle byer	28 474	27 905	29 963	30 838	18 170	17 360	18 818	19 832
II. Byer med lovlig brennevinsetning ¹⁾	24 465	24 135	25 605	26 877	16 090	15 586	16 792	17 876
Fredrikstad	699	732	673	703	297	283	261	337
Moss	431	393	482	451	314	242	278	284
Oslo	12 009	12 504	13 730	14 753	9 979	9 754	10 645	11 456
Hamar	219	280	257	223	82	96	90	64
Gjøvik	105	129	109	79	49	54	46	28
Lillehammer	164	185	182	151	16	29	14	16
Drammen	796	584	582	595	208	159	178	215
Kongsberg	174	172	181	144	72	93	102	77
Horten	297	378	359	338	180	183	205	225
Tønsberg	643	596	590	490	259	245	227	204
Sandefjord	250	234	248	271	61	61	84	30
Larvik	213	213	204	191	101	106	108	101
Arendal ¹⁾	446	425	.	.	117	88	.	.
Kristiansand S.	745	766	941	935	402	390	468	501
Stavanger	1 522	1 278	1 363	1 481	875	775	811	933
Bergen	3 002	2 867	2 980	3 078	1 690	1 743	1 900	1 982
Trondheim	1 713	1 425	1 566	1 566	1 050	932	977	938
Bodø	113	102	116	120	41	34	42	34
Narvik	515	465	527	616	147	176	188	200
Tromsø	409	407	515	428	150	143	168	150
Harstad ¹⁾	264	.	.	.	51
III. Byer uten lovlig brennevinsetning ¹⁾	4 009	3 770	4 358	3 961	2 080	1 774	2 026	1 956
Halden	219	182	195	163	105	91	80	77
Sarpsborg	366	408	478	456	320	191	198	287
Son	—	2	1	3	—	1	1	3
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	37	83	70	44	3	11	10	6
Kongsvinger	61	49	77	53	3	5	5	3
Hønefoss	90	84	78	80	13	70	63	68
Holmsbu	—	—	1	—	—	—	1	—
Svelvik	4	11	1	3	3	5	1	3
Holmestrand	71	81	61	72	30	11	15	20
Åsgårdstrand	8	13	5	8	3	5	—	—
Stavern	3	4	11	6	—	3	1	2
Kragere	86	54	60	43	52	17	29	19
Langesund	15	6	21	6	4	3	12	4
Stathelle	7	6	5	7	—	—	1	—
Brevik	22	13	15	30	17	4	9	11
Porsgrunn	278	239	234	216	81	62	56	44
Skien	418	447	478	392	174	201	168	161
Notodden	253	188	185	145	155	124	104	91
Risor	24	15	16	28	12	11	10	16
Tvedestrand	30	19	29	12	3	2	2	—
Arendal ¹⁾	317	294	.	.	102	86
Grimstad	54	78	32	42	9	8	8	9
Lillesand	12	12	12	13	1	—	—	1
Mandal	74	97	111	112	52	59	65	35

¹⁾ Arendal hadde lovlig brennevinsetning ut 1951. Harstad fikk lovlig brennevinsetning fra 13. oktober 1952.

Tabell XXVI (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1950—1953.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Farsund	6	10	4	14	2	5	2	6
Flekkefjord	18	15	16	45	5	6	11	25
Egersund	71	45	64	46	31	10	36	15
Sandnes	115	136	113	170	21	21	23	44
Skudeneshavn	—	5	5	42	—	5	4	38
Kopervik	42	39	24	40	32	11	16	26
Haugesund	381	245	340	278	255	180	255	223
Florø	18	17	9	42	2	2	1	7
Ålesund	361	356	415	340	228	215	247	199
Molde	66	32	51	35	26	11	18	14
Kristiansund N.	295	265	297	273	209	190	227	201
Levanger	17	12	17	19	5	3	4	8
Steinkjer	115	156	63	32	40	69	32	7
Namsos	29	19	29	29	26	14	23	25
Bronnøysund	4	4	2	—	3	4	2	—
Mosjøen	20	21	45	38	15	13	29	16
Mo	70	53	63	80	42	37	39	46
Svolvær	37	64	65	75	10	5	8	8
Harstad ¹⁾	93	76	128	.	16	16	21	.
Hammerfest	53	52	52	68	29	31	30	28
Vadso	19	17	19	31	12	12	18	26
Vardø	47	40	44	36	31	30	39	28

¹⁾ Se note side 66.

Tabell XXVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1950—1953, fylkesvise oppgaver.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbygdsboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Østfold	447	304	410	401	341	213	286	266
Akershus	779	715	708	726	571	495	505	524
Hedmark	395	238	277	273	334	199	214	194
Oppland	272	199	209	175	208	163	190	161
Buskerud ¹⁾	184	197	146	173	129	120	105	109
Vestfold ¹⁾	220	172	165	175	124	81	58	95
Telemark	337	258	236	249	238	162	165	154
Aust-Agder ²⁾	49	43	71	96	34	31	54	52
Vest-Agder ²⁾	136	131	116	136	116	105	83	93
Rogaland	291	352	340	369	213	235	268	296
Hordaland	293	277	247	308	228	237	184	238
Sogn og Fjordane	138	111	121	147	89	93	59	118
More og Romsdal	106	139	123	213	49	75	73	131
Sør-Trøndelag	141	115	133	138	79	70	62	69
Nord-Trøndelag	88	76	58	100	37	60	49	63
Nordland	83	111	101	119	66	88	84	107
Troms	96	58	43	103	59	39	29	45
Finmark	235	247	261	246	164	204	217	213
Tilsammen	4 290	3 743	3 765	4 147	3 079	2 670	2 685	2 928

¹⁾ Skoger er for 1952 tatt med på Buskerud. I 1952 var det i Skoger 4 forseelser, alle begått av utenbygdsboende mot 7 forseelser begått av utenbygdsboende og 6 av innenbygdsboende i 1953. ²⁾ Setesdal er for 1952 tatt med på Vest-Agder. I Setesdal var det i 1952 i alt 39 forseelser mot 30 forseelser i 1953. Av dette var henholdsvis 34 og 20 begått av innenbygdsboende.

Tabell XXVIII. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1952 og 1953. Tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbysboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbysboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953
I. Alle byer	29 963	30 838	26 235	26 744	11 145	11 006	27 946	28 699	2 017	2 139
II. Byer med lovlig brennevinsetning ¹⁾ ..	25 605	26 877	22 651	23 584	8 813	9 001	23 660	24 812	1 945	2 065
Fredrikstad	673	703	655	682	412	366	662	688	11	15
Moss	482	451	453	425	204	167	469	441	13	10
Oslo	13 730	14 753	11 411	12 371	3 085	3 297	12 251	13 149	1 479	1 604
Hamar	257	223	236	219	167	159	256	218	1	5
Gjøvik	109	79	75	65	63	51	109	79	—	—
Lillehammer	182	151	149	135	168	135	182	149	—	2
Drammen	582	595	571	586	404	380	563	575	19	20
Kongsberg	181	144	175	144	79	67	177	143	4	1
Horten	359	338	358	322	154	113	354	331	5	7
Tønsberg	590	490	555	465	363	286	574	478	16	12
Sandefjord	248	271	236	264	164	191	243	266	5	5
Larvik	204	191	182	162	96	90	188	183	16	8
Kristiansand S.	941	935	913	934	473	434	921	927	20	8
Stavanger	1 363	1 481	1 337	1 159	552	548	1 292	1 413	71	68
Bergen	2 980	3 078	2 869	3 014	1 080	1 096	2 787	2 853	193	225
Trondheim	1 566	1 566	1 509	1 513	589	628	1 493	1 507	73	59
Bodø	116	120	99	103	74	86	116	120	—	—
Narvik	527	616	483	540	339	416	520	610	7	6
Tromsø	515	428	385	339	347	278	503	418	12	10
Harstad ¹⁾	264	.	142	.	213	.	264	.	—
III. Byer uten lovlig brennevinsetning ¹⁾ ..	4 358	3 961	3 584	3 160	2 332	2 005	4 286	3 887	72	74
Halden	195	163	191	150	115	86	195	159	—	4
Sarpsborg	478	456	355	319	280	169	472	453	6	3
Son	1	3	1	3	—	—	1	3	—	—
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	70	44	54	30	60	38	70	44	—	—
Kongsvinger	77	53	57	28	72	50	77	53	—	—
Hønefoss	78	80	72	72	15	12	77	80	1	—
Holmsbu	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Svelvik	1	3	1	2	—	—	1	3	—	—
Holmestrand	61	72	58	67	46	52	60	68	1	4
Åsgårdstrand	5	8	5	7	5	8	5	7	—	1
Stavern	11	6	8	5	19	4	11	6	—	—
Kragerø	60	43	46	26	31	24	59	42	1	1
Langesund	21	6	14	4	9	2	20	6	1	—
Stathelle	5	7	5	7	4	7	5	6	—	1
Brevik	15	30	9	14	6	19	15	30	—	—
Porsgrunn	234	216	234	216	178	172	228	216	6	—
Skien	478	392	431	380	310	231	468	377	10	15
Notodden	185	145	147	118	81	54	185	144	—	1
Risør	16	28	8	11	6	12	15	26	1	2
Tvedestrand	29	12	9	6	27	12	29	11	—	1
Arendal	317	294	300	284	215	208	312	290	5	4

¹⁾ Harstad fikk lovlig brennevinsetning fra 13. oktober 1952.

Tabell XXVIII (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1952 og 1953. Tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbysboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbysboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953
Grimstad.....	32	42	29	34	24	33	29	36	3	6
Lillesand.....	12	13	6	10	12	12	12	12	—	1
Mandal.....	111	112	67	61	46	57	110	112	1	—
Farsund.....	4	14	2	7	2	8	4	14	—	—
Flekkefjord.....	16	45	11	20	5	20	16	44	—	1
Egersund.....	64	46	37	27	28	31	64	45	—	1
Sandnes.....	113	170	110	153	90	126	113	170	—	—
Skudeneshavn.....	5	42	1	5	1	4	5	42	—	—
Kopervik.....	24	40	12	23	8	14	24	40	—	—
Haugesund.....	340	278	306	257	85	55	329	271	11	7
Florø.....	9	42	8	42	8	35	9	42	—	—
Alesund.....	415	340	394	313	168	141	397	326	18	14
Molde.....	51	35	22	10	33	21	51	35	—	—
Kristiansund N.....	297	273	226	224	70	72	295	266	2	7
Levanger.....	17	19	14	7	13	11	17	19	—	—
Steinkjer.....	63	32	52	22	31	25	63	32	—	—
Namsos.....	29	29	10	11	6	4	29	29	—	—
Brønnøysund.....	2	—	2	—	—	—	2	—	—	—
Mosjøen.....	45	38	27	21	16	22	44	38	1	—
Mo.....	63	80	34	46	24	34	62	80	1	—
Svolvær.....	65	75	57	61	57	67	65	75	—	—
Harstad ¹⁾	128	.	87	.	107	.	127	.	1	.
Hammerfest.....	52	68	46	39	22	40	52	68	—	—
Vadsø.....	19	31	10	10	1	5	19	31	—	—
Vardø.....	44	36	9	8	5	8	42	36	2	—

¹⁾ Se note side 68.

Tabell XXIX. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1952 og 1953. Fylkesvisse oppgaver over tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbygdsboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbygdsboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953	1952	1953
Bygdene i alt	3 765	4 147	2 031	2 167	1 080	1 219	3 714	4 086	51	61
Østfold	410	401	262	264	124	135	405	397	5	4
Akershus	708	726	470	527	203	202	683	708	25	18
Hedmark	277	273	135	141	63	79	277	271	—	2
Oppland	209	175	33	19	19	14	209	175	—	—
Buskerud	146	173	113	142	41	64	144	169	2	4
Vestfold	165	175	140	141	107	80	161	171	4	4
Telemark	236	249	112	102	71	95	230	243	6	6
Aust-Agder	71	96	26	48	17	44	71	94	—	2
Vest-Agder	116	136	80	85	33	43	114	130	2	6
Rogaland	340	369	219	251	72	73	338	366	2	3
Hordaland	247	308	122	125	63	70	246	307	1	1
Sogn og Fjordane	121	147	63	66	62	29	121	146	—	1
More og Romsdal	123	213	12	27	50	82	122	211	1	2
Sør-Trøndelag	133	138	75	71	71	69	132	138	1	—
Nord-Trøndelag	58	100	18	26	9	37	58	100	—	—
Nordland	101	119	17	10	17	12	101	119	—	—
Troms	43	103	14	26	14	58	43	103	—	—
Finnmark	261	246	120	96	44	33	259	238	2	8

Tabell XXX. Drukkenskapsforseelser begått av utenbys (-bygds)- boende i 1948—1953.

	Bygder			Byer			Oslo			Byer utenfor Oslo		
	Forseelser	Av utenbygdsboende		Forseelser	Av utenbysboende		Forseelser	Av utenbysboende		Forseelser	Av utenbysboende	
		I alt	Pct.		I alt	Pct.		I alt	Pct.		I alt	Pct.
1948	4 520	1 137	25,2	36 387	11 913	32,7	17 101	2 693	15,7	19 286	9 220	47,8
1949	4 302	1 159	26,9	33 529	11 637	34,7	14 766	2 329	15,8	18 763	9 308	49,6
1950	4 290	1 211	28,2	28 474	10 304	36,2	12 009	2 030	16,9	16 465	8 274	50,3
1951	3 743	1 073	28,7	27 905	10 545	37,8	12 504	2 750	22,0	15 401	7 795	50,6
1952	3 765	1 080	28,7	29 963	11 145	37,2	13 730	3 085	22,5	16 233	8 060	49,7
1953	4 147	1 219	29,4	30 838	11 006	35,7	14 753	3 297	22,3	16 085	7 709	47,9

Tabell XXXI. Drukkenskapsforseelser begått av kvinner i prosent av alle forseelser 1946—1953.

	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Riket	4,56	4,29	4,58	4,00	3,89	1) 5,54	6,13	6,29
Byene	4,93	4,56	5,00	4,37	4,21	6,11	6,73	6,94
Oslo	7,33	6,32	7,26	6,21	6,05	9,92	10,77	10,87
Andre byer	3,34	3,18	3,01	2,92	2,87	3,02	3,31	3,33
Bygdene	1,32	2,25	1,17	1,12	1,75	1,26	1,35	1,47

1) Stigningen 1950—1951 skyldes Oslostallene som før 1/2 1951 var noe ufullstendige.

**Tabell XXXII. Drukkenskapsforsøelser pr. 1000 innbyggere¹⁾
i de enkelte byer i 1950—1953.**

	Alle forsøelser				Forsøelser begått av innenbysboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
I. Alle byer	27,0	26,4	28,0	28,6	17,2	16,5	17,6	18,4
II. Byer med lovlig brennevin- omsetning ²⁾	28,6	28,2	30,0	31,2	18,8	18,2	19,7	20,7
Fredrikstad	48,8	51,0	46,3	48,8	20,7	19,7	17,9	23,4
Moss	23,3	21,2	25,7	23,9	17,0	13,1	14,8	15,1
Oslo	27,7	28,8	31,4	33,5	23,0	22,5	24,3	26,0
Hamar	19,0	24,3	22,2	19,2	7,1	8,3	7,8	5,5
Gjøvik	17,3	21,2	17,8	12,9	8,1	8,9	7,5	4,6
Lillehammer	24,7	27,9	27,4	23,0	2,4	4,4	2,1	2,4
Drammen	29,2	21,4	19,3	19,8	7,6	5,8	5,9	7,2
Kongsberg	20,9	20,7	21,5	16,9	8,6	11,2	12,1	9,0
Horten	26,0	33,1	29,2	26,9	15,8	16,0	16,7	17,9
Tonsberg	52,7	48,8	48,1	40,0	21,2	20,1	18,5	16,6
Sandefjord	37,2	34,8	37,1	40,3	9,1	9,1	12,6	11,9
Larvik	20,7	20,6	19,6	18,2	9,8	10,3	10,4	9,6
Arendal ²⁾	38,0	36,2	.	.	10,0	7,5	.	.
Kristiansand S.	28,9	29,7	36,3	35,6	15,6	15,1	18,0	19,1
Stavanger	30,1	25,2	26,8	28,9	17,3	15,3	15,9	18,2
Bergen	26,6	25,4	26,4	27,2	15,0	15,4	16,8	17,5
Trondheim	30,2	25,2	26,7	26,8	18,5	16,5	16,7	16,1
Bodø	15,0	13,5	14,8	14,6	5,4	4,5	5,4	4,1
Narvik	46,2	41,7	46,8	54,0	13,2	15,8	16,7	17,5
Tromsø	37,4	37,2	46,5	39,2	13,7	13,1	15,2	13,7
Harstad ²⁾	62,6	.	.	.	12,1
III. Byer uten lovlig brennevin- omsetning ²⁾	20,0	18,8	20,1	18,4	10,4	8,9	9,4	9,1
Halden	22,0	18,3	19,7	16,4	10,6	9,1	8,1	7,8
Sarpsborg	27,7	30,8	35,8	33,8	24,2	14,4	14,8	21,3
Son	—	3,6	1,9	5,6	—	1,8	1,9	5,6
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drobak	16,9	37,8	31,5	19,9	1,4	5,0	4,5	2,7
Kongsvinger	28,3	22,7	35,4	23,6	1,4	2,3	2,3	1,3
Hønefoss	24,8	23,1	21,3	21,6	3,6	19,3	17,2	18,4
Holmsbu	—	—	2,5	—	—	—	2,5	—
Svelvik	3,3	9,2	0,8	2,4	2,5	4,2	0,8	2,4
Holmestrand	30,2	34,5	26,7	31,0	12,8	4,7	6,6	8,6
Åsgårdstrand	15,7	25,4	9,5	15,5	5,9	9,8	—	—
Stavern	2,3	3,0	8,2	4,2	—	2,3	0,7	1,4
Kragerø	19,9	12,5	13,7	9,9	12,0	3,9	6,6	4,4
Langesund	7,0	2,8	9,7	2,8	1,9	1,4	5,5	1,8
Stathelle	9,3	8,1	6,7	9,2	—	—	1,3	—
Brevik	9,6	5,8	6,6	13,1	7,5	1,8	4,0	4,8
Porsgrunn	29,4	25,2	24,1	21,8	8,6	6,5	5,8	4,4
Skien	27,6	29,5	31,1	25,3	11,5	13,2	10,9	10,4
Notodden	38,0	28,2	27,1	20,7	23,3	18,6	15,2	13,0
Risør	8,4	5,2	5,5	9,5	4,2	3,8	3,4	5,4
Tvedestrand	29,9	19,0	29,2	13,0	3,0	2,0	2,0	—
Arendal ²⁾	27,1	25,1	.	.	8,7	7,3
Grimstad	23,1	33,4	13,9	18,3	3,9	3,4	3,5	3,9

¹⁾ Tallene for 1950 er beregnet etter folketallet pr. 1/12 1950. Tallene for de andre år er beregnet etter folketallet pr. 1.1 i vedkommende år. ²⁾ Arendal hadde lovlig brennevinomsetning ut 1951. Harstad fikk lovlig brennevinomsetning 13. oktober 1952.

**Tabell XXXII (forts.). Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹⁾
i de enkelte byer i 1950—1953.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Lillesand	11,4	11,4	11,0	12,0	1,0	—	—	0,9
Mandal	16,8	22,1	25,1	24,8	11,8	13,4	14,7	12,2
Farsund	3,2	5,3	2,1	7,4	1,1	2,6	1,1	3,2
Flekkefjord	6,3	5,3	5,6	15,4	1,7	2,1	3,8	8,5
Egersund	17,5	11,1	15,7	11,3	7,7	2,5	8,8	3,7
Sandnes	27,5	32,6	27,2	41,1	5,0	5,0	5,5	10,6
Skudeneshavn	—	3,8	3,7	31,8	—	3,8	3,0	28,7
Kopervik	24,3	22,6	13,7	22,7	18,5	6,4	9,1	14,7
Haugesund	20,3	13,1	18,1	14,7	13,6	9,6	13,6	11,8
Florø	10,0	9,4	4,7	21,7	1,1	1,1	0,5	3,6
Ålesund	19,5	19,2	22,1	18,0	12,3	11,6	13,2	10,6
Molde	15,8	7,7	8,1	5,3	6,2	2,6	2,9	2,1
Kristiansund N.	20,3	18,1	19,9	17,8	14,4	13,0	15,2	13,1
Levanger	10,6	7,5	10,9	11,8	3,1	1,9	2,6	5,0
Steinkjer	33,3	45,1	17,9	8,7	11,6	20,0	9,1	1,9
Namsos	6,3	4,1	6,4	6,2	5,7	3,1	5,0	5,3
Brønnøysund	2,8	2,8	1,4	—	2,1	2,8	1,4	—
Mosjøen	6,0	6,3	13,1	10,8	4,5	3,9	8,5	4,5
Mo	16,6	12,6	13,4	15,2	10,0	8,8	8,3	8,7
Svolvær	10,8	18,7	18,6	21,3	2,9	1,5	2,3	2,3
Harstad ²⁾	21,9	17,9	30,3	.	3,8	3,8	5,0	.
Hammerfest	12,9	12,6	12,1	15,6	7,1	7,5	7,0	6,1
Vadsø	7,3	6,5	7,2	11,8	4,6	4,6	6,8	9,9
Vardø	14,3	12,2	13,2	10,9	9,5	9,1	11,7	8,1

¹⁾ Se note side 71. ²⁾ Se note side 71.

**Tabell XXXIII. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹⁾
i bygdene fylkesvis i 1950—1953.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbygdsboende			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Bygder i alt	1,9	1,7	1,7	1,8	1,4	1,2	1,2	1,3
Østfold	3,5	2,3	3,1	3,0	2,6	1,6	2,2	2,0
Akershus	4,3	4,0	3,8	3,9	3,2	2,7	2,7	2,8
Hedmark	2,5	1,5	1,7	1,7	2,1	1,2	1,3	1,2
Oppland	1,8	1,3	1,4	1,2	1,4	1,1	1,3	1,1
Buskerud	1,6	1,7	1,3	1,5	1,1	1,0	0,9	0,9
Vestfold	2,0	1,6	1,5	1,6	1,1	0,7	0,5	0,9
Telemark	3,5	2,7	2,5	2,6	2,5	1,7	1,7	1,6
Aust-Agder	0,9	0,8	1,2	1,7	0,6	0,5	0,9	0,9
Vest-Agder	2,2	2,1	1,9	2,1	1,9	1,7	1,3	1,5
Rogaland	2,2	2,7	2,6	2,7	1,6	1,8	2,0	2,2
Hordaland	1,5	1,4	1,2	1,5	1,2	1,2	0,9	1,2
Sogn og Fjordane	1,4	1,2	1,3	1,5	0,9	1,0	0,6	1,2
Møre og Romsdal	0,7	0,9	0,8	1,4	0,3	0,5	0,5	0,8
Sør-Trøndelag	1,0	0,8	0,9	1,0	0,6	0,5	0,4	0,5
Nord-Trøndelag	0,9	0,8	0,6	1,0	0,4	0,6	0,5	0,6
Nordland	0,4	0,6	0,5	0,6	0,3	0,5	0,4	0,6
Troms	0,9	0,6	0,4	1,0	0,6	0,4	0,3	0,4
Finmark	4,3	4,5	4,7	4,4	3,0	3,7	3,9	3,8

¹⁾ Tallene for 1950 er beregnet etter folketallet pr. 1/12 1950. Tallene for de andre år er beregnet etter folketallet pr. 1/1 i vedkommende år.

Tabell XXXIV. Drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder i 1937—1939 og 1945—1953.

	Riket		Byer		Fordelt på:				Bygder	
	Tallet på forseelser	Forseelser pr. 1000 innbyggere	Tallet på forseelser	Forseelser pr. 1000 innbyggere	Oslo		Byene utenfor Oslo		Tallet på forseelser	Forseelser pr. 1000 innbyggere
					Tallet på forseelser	Forseelser pr. 1000 innbyggere	Tallet på forseelser	Forseelser pr. 1000 innbyggere		
1937.....	34 799	12,0	30 079	36,3	12 858	47,2	17 221	30,9	4 720	2,3
1938.....	37 362	12,8	31 936	38,3	13 939	50,6	17 997	32,2	5 426	2,6
1939.....	37 844	12,9	32 430	38,6	14 055	51,3	18 375	32,5	5 414	2,6
1945.....	20 202	6,6	18 198	21,2	7 289	27,5	10 909	18,3	2 004	0,9
1946.....	42 515	13,7	38 060	43,8	15 233	54,4	22 827	38,7	4 455	2,0
1947.....	39 421	12,5	34 838	39,6	15 276	53,3	19 562	32,9	4 583	2,0
1948 ¹⁾ ...	40 907	12,9	36 387	35,5	17 101	40,1	19 286	32,3	4 520	2,1
1949.....	37 831	11,8	33 529	32,4	14 766	34,4	18 763	30,9	4 302	2,0
1950.....	32 764	10,1	28 474	27,2	12 009	27,7	16 465	26,9	4 290	1,9
1951.....	31 648	9,6	27 905	26,5	12 504	28,8	15 401	24,8	3 743	1,7
1952.....	33 728	10,2	29 963	28,0	13 730	31,4	16 233	25,7	3 765	1,7
1953.....	34 985	10,5	30 838	28,6	14 753	33,5	16 085	25,2	4 147	1,8

¹⁾ Aker herred ble 1. januar 1948 innlemmet i Oslo. I 1948 ble det begått 500 forseelser i Aker.

Tabell XXXV. Drukkenskapsforseelser i byene og bygdene i hver måned 1950—1953.

	Byene				Bygdene			
	1950	1951	1952	1953	1950	1951	1952	1953
Januar.....	2 040	1 699	2 091	2 191	312	268	283	279
Februar.....	2 141	1 763	2 071	1 955	295	239	278	300
Mars.....	2 742	2 232	2 381	2 816	303	269	315	323
April.....	2 575	2 202	2 520	2 392	378	295	318	281
Mai.....	2 639	2 524	2 713	2 858	387	290	330	440
Juni.....	2 422	2 387	2 547	2 394	419	421	337	436
Juli.....	2 780	2 558	2 897	2 997	455	388	348	379
August.....	2 626	2 584	3 099	3 049	441	374	314	366
September.....	2 549	2 507	2 593	2 609	400	346	387	363
Oktober.....	2 098	2 508	2 392	2 856	363	336	314	337
November.....	1 828	2 267	2 250	2 209	291	242	276	314
Desember.....	2 034	2 674	2 409	2 512	246	275	265	329

Tabell XXXVI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 2-måneders perioder 1952 og 1953.

	1952						1953					
	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.
I. Alle byer	4 162	4 901	5 260	5 996	4 985	4 659	4 146	5 208	5 252	6 046	5 465	4 721
II. Byer med lovlig brennevinnsomsetning ¹⁾ .	3 535	4 169	4 444	5 173	4 283	4 045	3 580	4 494	4 595	5 327	4 814	4 067
Fredrikstad	114	114	90	144	119	92	93	104	125	129	135	117
Moss	60	84	93	107	73	65	43	83	91	87	68	79
Oslo	2 046	2 277	2 290	2 714	2 234	2 169	2 051	2 467	2 429	2 996	2 660	2 150
Hamar	34	53	33	55	50	32	45	26	37	42	40	33
Gjøvik	7	9	15	42	24	12	6	10	8	21	18	16
Lillehammer	29	26	48	35	24	20	23	22	22	32	18	34
Drammen	93	84	84	112	120	89	40	103	110	99	107	136
Kongsberg	27	43	33	23	43	12	30	33	22	19	20	20
Sandefjord	24	46	38	37	65	38	26	21	51	47	61	65
Horten	37	52	76	78	86	30	29	56	66	57	59	71
Tønsberg	47	97	127	138	96	85	62	89	82	114	68	75
Larvik	16	46	31	33	45	33	27	19	26	33	51	35
Kristiansand S.	124	111	188	207	172	139	102	136	181	228	137	151
Stavanger	168	263	281	253	192	206	188	260	260	293	264	216
Bergen	388	449	508	608	513	514	481	604	497	509	580	407
Trondheim	170	269	312	279	245	291	161	274	283	301	277	270
Bodø	15	14	15	49	10	13	11	9	17	43	25	15
Narvik	61	76	105	122	89	74	54	70	144	154	110	84
Tromsø	75	56	77	137	83	87	67	68	101	89	73	39
Harstad ¹⁾	44	41	40	43	43	43	54
III. Byer uten lovlig brennevinnsomsetning ¹⁾ .	627	732	816	823	702	614	566	714	657	719	651	654
Halden	34	29	39	32	25	36	23	33	36	39	17	15
Sarpsborg	76	67	92	91	93	59	68	70	85	71	66	96
Son	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	17	10	14	12	10	7	8	15	7	8	1	5
Kongsvinger	7	15	16	8	21	10	4	4	12	10	14	9
Hønefoss	5	24	14	16	13	6	13	14	11	21	10	11
Holmsbu	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Svelvik	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1
Holmestrand	7	10	11	12	8	13	8	17	17	15	8	7
Åsgårdstrand	—	2	1	1	—	1	—	1	1	2	4	—
Stavern	—	1	1	7	—	2	—	—	2	3	1	—
Kragero	13	12	8	9	6	12	2	8	4	12	7	10
Langesund	5	1	4	8	2	1	—	1	1	1	2	1
Stathelle	2	3	—	—	—	—	—	3	—	—	1	3
Brevik	3	—	1	7	3	1	3	2	5	16	2	2
Porsgrunn	50	34	36	50	38	26	25	41	34	39	40	37
Skien	65	65	89	109	84	66	47	66	57	65	67	90
Notodden	25	46	55	21	18	20	22	19	26	20	38	20
Risør	—	1	2	5	3	5	5	2	6	5	4	6
Tvedestrand	3	4	1	18	1	2	1	1	—	3	4	3
Arendal	27	56	74	63	50	47	21	44	50	85	55	39
Crimstad	8	6	2	6	2	8	6	12	6	4	4	10
Lillesand	2	3	3	1	2	1	—	2	4	5	2	—
Mandal	2	17	25	43	13	11	15	16	26	35	10	10

¹⁾ Harstad fikk lovlig brennevinnsomsetning fra 13. oktober 1952.

Tabell XXXVI (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 2-måneders perioder 1952 og 1953.

	1952						1953					
	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.
Farsund	1	—	1	—	1	1	—	1	1	5	3	4
Flekkefjord	1	4	4	4	1	2	1	8	10	3	16	7
Egersund	3	7	21	23	6	4	7	11	7	6	7	8
Sandnes	8	19	19	16	32	19	28	38	18	27	33	26
Skudeneshavn	—	2	2	—	—	1	3	21	11	2	2	3
Kopervik	5	5	6	2	2	4	8	8	8	1	3	12
Haugesund	45	72	55	74	45	49	53	63	41	37	41	43
Florø	3	2	2	1	—	1	20	1	1	2	1	17
Ålesund	69	80	66	50	92	58	80	64	45	51	61	39
Molde	12	2	9	3	14	11	3	8	10	8	4	2
Kristiansund N.	55	44	55	53	36	54	44	43	54	47	43	42
Levanger	1	5	3	3	5	—	4	5	1	6	2	1
Steinkjer	15	9	8	8	14	9	2	2	8	9	4	7
Namsos	1	3	6	3	10	6	2	5	7	3	—	8
Brønnøysund	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mosjøen	5	11	6	10	4	9	2	4	5	7	12	8
Mo	6	11	9	8	14	15	6	13	15	10	17	19
Svolvær	8	29	10	9	4	5	7	33	4	20	2	9
Harstad ¹⁾	17	6	31	12	18
Hammerfest	8	6	4	16	4	14	8	4	4	7	28	17
Vadsø	3	1	2	3	3	7	4	3	9	4	7	4
Vardø	10	6	8	6	5	9	9	7	7	5	7	1

¹⁾ Se note side 74.

Tabell XXXVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1952 og 1953. Fylkesvise oppgaver for 2-måneders perioder.

	1952						1953					
	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.	Jan. Feb.	Mars April	Mai Juni	Juli Aug.	Sept. Okt.	Nov. Des.
Bygdene i alt:.....	561	633	667	662	701	541	579	604	876	745	700	643
Østfold	47	68	74	91	78	52	45	39	88	78	74	77
Akershus	102	114	128	130	108	126	88	103	138	143	126	128
Hedmark	39	54	53	32	50	49	39	49	55	58	47	25
Oppland	51	38	35	27	37	21	23	23	40	32	25	32
Buskerud	21	17	20	33	23	32	19	33	31	30	34	26
Vestfold	23	25	27	37	26	27	14	21	38	34	41	27
Telemark	25	30	39	42	68	32	24	45	49	34	56	41
Aust-Agder	12	10	11	23	11	4	18	13	25	13	10	17
Vest-Agder	15	19	31	12	25	14	26	27	32	15	29	7
Rogaland	44	60	57	65	73	41	47	56	72	62	71	61
Hordaland	54	40	45	34	49	25	42	45	80	33	41	67
Sogn og Fjordane	38	15	18	13	18	19	36	22	31	28	14	16
Møre og Romsdal	8	28	28	15	22	22	33	15	44	59	40	22
Sør-Trøndelag	20	30	26	24	17	16	31	16	25	27	15	24
Nord-Trøndelag	12	14	7	10	7	8	19	17	19	15	13	17
Nordland	10	13	16	21	26	15	18	23	21	20	11	26
Troms	2	9	6	4	16	6	12	6	27	27	16	15
Finnmark	38	49	46	49	47	32	45	51	61	37	37	15

Tabell XXXVIII. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene fordelt etter hvem anmodningene om inngrep kom fra 1946—1953.

	Tallet på personer meldt til nemndene	Anmodning om inngrep kom fra:						inngrep etter nemndenes eget tiltak
		den drikkfeldige selv	den drikkfeldiges familie	politiet	forsorgsvesenet	leger og prester	andre nemnder	
Menn								
1946	15 318	62	2 012	12 838	72	76	71	187
1947	14 705	70	2 003	11 968	76	130	60	393
1948	16 442	97	1 835	13 710	119	96	92	493
1949	21 263	158	2 003	18 305	118	126	190	363
1950	19 362	244	1 872	16 457	115	134	180	360
1951	16 310	215	1 338	14 116	38	117	173	313
1952	15 796	286	1 313	13 554	36	135	175	297
1953	17 302	384	1 278	15 053	37	115	172	263
Kvinner								
1946	429	1	86	312	8	7	4	11
1947	473	2	70	376	12	3	3	7
1948	1 333	2	68	1 237	5	6	1	14
1949	1 041	9	111	890	6	9	7	9
1950	955	7	86	814	8	5	6	29
1951	888	6	67	788	7	4	7	9
1952	544	20	49	445	7	11	4	8
1953	650	34	67	517	9	8	1	14

Tabell XXXIX. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene fordelt etter behandlingsmåten¹⁾ 1946—1953.

	Tallet på behandlede i alt	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt aversanbehandling	Meldt inn i avholdslag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Besluttet innlag i kursted	
							Frivillig	Tvang	Frivillig	Tvang
Menn										
1946.....	7 521	6 323	713	—	165	93	23	5	174	25
1947.....	6 841	5 724	572	—	202	62	24	6	221	30
1948.....	6 655	5 592	419	—	152	152	30	8	281	21
1949.....	7 913	6 368	685	—	223	209	30	13	354	31
1950.....	8 556	6 522	484	589	252	161	33	7	481	27
1951.....	8 019	6 108	452	531	233	167	20	12	470	26
1952.....	8 428	6 144	672	797	199	190	27	9	370	20
1953.....	9 143	7 288	600	414	132	157	29	6	488	29
Kvinner										
1946.....	233	156	46	—	11	5	—	—	15	—
1947.....	203	150	35	—	3	1	—	—	14	—
1948.....	183	138	24	—	13	3	—	—	5	—
1949.....	189	132	21	—	9	—	—	—	25	2
1950.....	252	170	32	17	5	2	—	—	26	—
1951.....	207	121	24	26	6	4	—	—	25	1
1952.....	209	104	37	28	4	5	—	—	31	—
1953.....	229	102	36	33	10	10	1	—	37	—

¹⁾ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

Norges offisielle statistikk, rekke XI.

Norway's Official Statistics, series XI.

Rekke XI.

Trykt 1955.

- Nr. 190. Økonomisk utsyn over året 1954. *Economic survey.*
— 191. Folkemengdens bevegelse 1952. *Vital statistics and migration statistics.*
— 192. Veterinærvesenet 1952. *Service vétérinaire.*
— 193. Alkoholstatistikk 1953. *Alcohol statistics.*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende månedshefter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following monthly bulletins:*

Statistiske meldinger. *Monthly bulletin of statistics.*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. *Monthly bulletin of external trade.*

Abonnement på begge disse månedshefter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. Pris pr. år kr. 10,00, pr. nr. kr. 1,00. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

Av følgende publikasjoner er Byråets beholdning meget knapp, og en er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk årbok, alle årganger til og med 1943—45, dessuten 1950.

Norges handel, alle årganger til og med 1918, dessuten 1920—23, 1927—30 og 1934—39.

Norges industri, 1895—1929, 1932—39, 1948 og 1949.

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

Pris kr. 2,50 + oms.avgift.

Trykt hos E. Sem A.s, Halden